

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ŠT. 91 — CENA 10 DIN
KRANJ, 20. NOVEMBRA 1959

V nedeljo, 22. novembra ob otvoritvi nove avtomobilske ceste Paračin—Niš se bodo mladinci razšili, pomladi prihodnjega leta pa se bodo spet srečali na delovnih akcijah

Obisk sovjetske sindikalne delegacije

Te dni je na obisku v Sloveniji sovjetska sindikalna delegacija, ki jo sestavljajo sekretar Ukrajinskega sveta Zveze sindikatov tovariš Esremenko, sekretar Republiškega odbora prometa sindikatov Ukrajine tovarišica Tchermiavskaja in predsednik Stanislavskega oblastnega sindikalnega sveta tovariš Majboroda.

Delegacija bo v petek in v soboto obiskala tudi Gorenjsko. V petek dopoldne si bodo ogledali tovarno Iskra v Kranju in se razgovarjali s predstavniki sindikalne podružnice ter delavskega sveta. Potem jih bo sprejel predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Kranj Andrej Verbič. Za tem bodo obiskali še Begunje in Bled, v soboto si bodo ogledali Železarno Jesenice.

Na Jesenicah za 29. november

Pred dnevi je bilo na Jesenicah posvetovanje predstavnikov šol in organizacij, na katerem so se pogovorili, kako bodo letošnje proslave Dan republike — 29. november. Domeniči so se, da bodo proslave na vseh šolah 28. novembra popoldne. Na sporedu je tudi več prireditev v okolici. Kulturno prosvetna in športna društva se pripravljajo, da bodo s svojim izvajanjem dopolnili program. Osrednja proslava bo na večer pred praznikom v Čufarjevem gledališču na Jesenicah z govorom o pomenu tega zgodovinskega praznika in s primernim sporedom.

—l. c.

S plenuma Okrajnega sindikalnega sveta v Kranju
o družbenem načrtu za naslednje leto

Podpirati take investicije, ki hitro dvigajo narodni dohodek

Petletni načrt eno leto pred rokom - Devet kolektivov že
dela za naslednjo petletko - Standard še zmeraj v ospredju

V sredo dopoldne je bila v Kranju plenarna seja okrajnega sindikalnega sveta, na kateri so govorili predvsem o nalogah pri sestavljanju družbenega načrta za prihodnje leto, o zaključkih obsežnega zborovanja Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in o nekaterih drugih vprašanjih.

Kot je uvodoma poudaril predsednik OSS Andrej Verbič, je bilo za sklicanje plenuma več razlogov. Treba je namreč pregledati letošnje gospodarske uspehe, pomanjkljivosti in slabosti, ki zavirajo hitrejši razvoj in povečanje družbenega standarda ter se tako opredeliti za osnovne smeri gospodarskega razvoja v prihodnjem letu. Hkrati bo treba najti boljše načine za obveščanje članstva in organizacij o uspehih in problemih ter jih na osnovi tega pripraviti za nadaljnje naloge. Kakor je bilo iz poročila razvidno, so namreč dani pogoji, da bo petletni plan gospodarskega razvoja okraja Kranj moč izpolniti v 4 letih. Devet podjetij v okraju je že izpolnilo petletni plan in tako rekoč že delajo za naslednjo petletko. Kakor je bilo slišati v razpravi, se je tem podjetjem pridružil tudi gostinstvo, ki je prav tako že izpolnilo petletni plan.

V razpravi je sodelovalo precej članov plenuma. Govorili so zlasti o problemih v posameznih občinah in nakazovali stvari, ki naj jih občinski ljudski odbori upoštevajo pri sestavljanju prihodnjih družbenih planov. Nekateri so predlagali, naj bi tudi v prihodnje posvetili osrednjo skrb družbenemu standardu, kot lani, oziroma letos (akcija 2/3), zlasti pa naj bi ObLO pregledali potek rekonstrukcij v nekaterih tovarnah. Ugotavljajo namreč, da se pojavlja neka splošna težnja po rekonstrukcijah in novogradnjah, čeprav niso povsod podani gospodarski pogoji. Nekatera podjetja se bodo tako zadovoljila, da bodo komaj kos odplačevanju amortet. Kje bodo potem sredstva za družbeni standard in podobno?

že nekaj naslednjih podatkov iz našega okraja.

Povprečni mesečni dohodek na zaposlenega v industriji se je v prvem polletju letos v primerjavi s istim obdobjem lani povečal od 15.530 din na 19.318 din. To pomeni povprečno povečanje mesečnih dohodkov za 3.788 din.

Po nekaterih pomembnejših industrijskih dejavnostih pa se je povprečje plač dvignilo takole:

V Železarni Jesenice od 20.225 na 25.779 din; v Iskri Kranj od 16.417 na 22.358 din; v Lesni industriji od 12.777 na 15.267 din; v tekstilni industriji od 12.694 na 15.789 din; v industriji usnja in

ANDREJ VERBIČ
predsednik OSS Kranj

obutve od 13.198 na 15.913 din in v tovarni Sava od 18.265 na 21.346 din povprečnih čistih mesečnih prejemkov.

Gospodarske organizacije so količinsko presegle družbeni plan za 5,7 odstotka v primerjavi s 4,2 odstotka (Nadaljevanje na 3. strani)

Drugi plenum CK ZK Jugoslavije

Velike možnosti in ugodni pogoji

za nagel družbeni, gospodarski in kulturni razvoj naše dežele
ob uresničevanju sklepov VII. kongresa ZKJ

V sredo, 18. novembra je začel v Beogradu II. plenum Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ki mu je predsedoval generalni sekretar CK ZKJ tovariš Tito. Ko je tovariš Tito odprl delo plenuma, je v uvodnih besedah poudaril važnost stvari, ki naj bi jih na plenumu pretresali. V bistvu gre za pregled, kako se uresničujejo sklepi VII. kongresa, ki je bil v Ljubljani pred poldrugim letom.

Po enominutnem molku, s katerim so člani plenuma počastili spomin umrlih članov Djure Salaja in Dimitrija Georgjeviča, so na predlog tovariša Tita sprejeli na dnevni red: prvo — nekatera organizacijsko-politična vprašanja, o katerih je potem poročal Dobrovoje Radosavljevič; drugo — preči problemi ekonomske politike, o katerih je poročal Mijalko Todrovič in tretje — razno.

Obdobje od sedmega kongresa dalje, kot je med drugim na začetku svojega referata poudaril Dobrovoje Radosavljevič, je bilo izpolnjeno z intenzivnim gospodarskim in družbeno-političnim razvojem, kakor tudi s pospešeno krepitvijo socialističnih sil naše družbe. Vzporedno s temi gibanji se je močno povečala tudi dejavnost Zveze komunistov, kakor tudi dejavnost drugih organizacij. Bolj sistematično je postalo tudi ideološko delo, kar je privedlo do krepitve idejno-politične enotnosti delovnih ljudi in nadaljnega razvijanja njihove socialistične zavesti.

Intenzivno proučevanje gradiva sedmega kongresa je znatno pomagalo raznim organizacijam in vodstvom pa tudi posameznim članom ZKJ, da z večjim prepričanjem in večjo idejno-politično enotnostjo ureničujejo svoje družbeno-politične naloge. Hkrati je tudi pismo Izvršnega komiteja z februarja 1958, ki govori

PET POMEMBNIH ZAKONOV

Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je na zadnji seji odobril osnutke zakonov o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev, o prekrških javnega reda in miru, o delovnih razmerjih gospodinskih pomočnic in o mariborski višji tehniški šoli ter zakon o hišnikih. O vseh teh zakonih bo skupščina LRS razpravljala 26. novembra ob 10. uri.

slabosti, ki so še na teh področjih.

IDEJNA IN STEVILČNA KREPITEV ZKJ

Govorec o družbenem upravljanju je tovariš Radosavljevič dejal, da je letos družbena funkcija delavskih samoupravnih organov v podjetjih še bolj narasla spriču nove vloge o razdelitvi dohodka podjetij. Vsa akcija v zvezi s sestavljanjem ta-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Nov delovni uspeh naše mladine

Teden dni pred rokom zgrajena avtomobilska cesta

V nedeljo, 22. novembra, bo jugoslovanska mladina v počastitev Dneva republike ponovno slavila svoj delovni uspeh. Izpolnila bo del obljube, dane tovarišu Titu na VI. kongresu Ljudske mladine Jugoslavije.

Teden dni pred rokom bodo izročili namenu novo zgrajeno cesto »Bratstva in enotnosti« od Paračina do Niša. Pred tremi tedni pa je bil izročen prometu del avtomobilske ceste med Negotinom in Demir Kapijo v Makedoniji. Mladina je letos pri graditvi avtomobilske ceste morala premetati, prevoziti in vgraditi 1.616.000 kubičnih metrov zemlje in kamenja. Zgradila je 405.000 kvadrat. metrov betonskega in 225.000 kvadratnih metrov asfaltnega cestniča. Nadalje je zgradila 168.000 m obronikov, 220 podvozov, 26 mostov, 27 nadvozov in 16.000 kubič. metrov opornih zidov.

To pa je samo del. Ostalo je dražje in trajnejše... To sta bratstvo in enotnost, vtikani v novo, 84 km dolgo betonsko in asfaltno magistralo. Tu so ure učenja, konferenc, sestankov, razgovorov s prebivalci in dela za socialistično vzgojo mlade generacije. To so investicije neprecenljive vrednosti. Tisoče mladih je bilo predlaganih v Zvezo komunistov, sprejetih v Ljudsko mladino, tisoče ur predavanj pa razgovorov o ideološko-političnih vprašanjih, o zgodovini Zveze komunistov Jugoslavije in SKOJ, o delavskem in

družbenem upravljanju ter ostalih problemih naše skupnosti. Vse to je dokaz velikih prizadevanj Ljudske mladine za socialistično vzgojo mladih ljudi.

Z avtomobilske ceste se je samo iz makedonskega dela vrnilo 33 tisoč 227 novih traktoristov, šoferjev, kinooperaterjev, modelarjev, radiotelegrafistov itd.

Delovna akcija je bila tudi letos, kakor vselej doslej, velika šola novih kadrov za našo socialistično domovino. Na zvezni delovni akciji je letos sodelovalo 450 mladincev in mladink v petih MDB iz našega okraja. Vse brigade so bile za svoje prizadevanja priznane vsaj kot petkrat udarne. Najboljše pa je bila IV. gorenjska MDB »Pavle Mede-Katarinec«, ki je bila kar šestkrat udarna, dvakrat specialno pohvaljena in enkrat pohvaljena. Tudi srednješolska mladinska delovna brigada »Iva Slavca-Jokla« je bil letos ena najboljših slovenskih

srednješolskih brigad, saj je prejela za svoje delo prehodno zastavo Glavnega štaba na odseku ceste Paračin—Niš.

Na lokalni delovni akciji pri grednji vodovoda od Bašlja do Kranja so sodelovale tri MDB iz našega okraja in dve MDB iz ljubljanskega okraja. Investicija je bila izvršena v vrednosti približno 200 milijonov din, voda pa bo stekla po ceveh prvič na Dan republike.

Tudi ostale delovne akcije lokalnega značaja v Kranju, na Godešiču in Jesenicah so prila velikih prizadevanj gorenjske mladine za čimvečji doprinos h graditvi objektov splošne družbene vrednosti in objektov družbenega standarda.

Ob zaključku lahko rečemo, da je tudi letošnja delovna akcija odraz velikih uspehov naše mladine, kakršno ima in lahko vzgoji le socialistična družba, kot je naša.

Viktor Kralj

S seje ObLO Jesenice

VEČ HIGIENSKE MORALE v trgovske, gostinske in druge obrate

Na seji obeh zborov ObLO Jesenice, ki je bila v ponedeljek popoldne, so razpravljali o poročilu sanitarne inšpekcije ObLO, o sklicanju zborov volivcev in nekaterih drugih vprašanjih. Sklenili so, da bodo zbor volivcev sklicali okoli 26. novembra. Nato sta zbor na ločenih sejah razpravljala in sklepala še o odloku o najvišji tarifi za dimnikarske storitve, o pripojitvi Obrtne delavnice »Modni salon« k sorodnemu podjetju »Kroje«, o pravilniku o plačah Zavoda za stanovanjsko in komunalno gradnjo ter rešila še nekatera vprašanja, zlasti s področja finančnega poslovanja ObLO.

Občinska sanitarna inšpekcija na Jesenicah se je letošnjo pomlad kadrovske reorganizirala in prilagodila svoje delo novim pogojem. Na seji so govorili o delu te inšpekcije v minulem polletju in nekaterih problemih higijske kulture, zlasti v obratih, ki se pečajo s prometom z živili. V jeseniški občini je okoli 150 takih obratov, v katerih proizvajajo, predelujejo ali prodajajo živila. Pri tem je zaposlenih nad 500 ljudi.

Pri nekaterih pregledih so ugotovili, da v teh obratih niso ravno najugodnejši higijski pogoji, pa tudi uslužbenci premalo skrbijo za higieno v obratih. Sanitarna inšpekcija je v prvem polletju izvršila 137 pregledov. V mnogih primerih je morala nekatera živila izločiti iz prometa, nekatera pa tudi uničiti, ker so bila že pokvarjena ali pa stara. Tako so med drugim v DUR Železarne Jesenice odstranili 560 konzerv tunine, ker je bila zdravju škodljiva. V domu na Podkorenskem sedlu so izločili iz prometa 429 steklenic piva,

ker je bilo pivo že prestaro. Zaradi starosti so v nekaterih prodajalnah odstranili 133 kilogramov margarine. To dokazuje, da nekatera trgovska podjetja vršijo ne-kvalitetni prevzem blaga in premalo kontrolirajo svoje zaloge. Tudi v prodajalni Skrlatica v Kranjski gori so morali izločiti večje količine živil, ker so že zastarala. Primer malomarnega odnosa uslužbencev do potrošnikov pa je bil ugotovljen v neki poslovalnici trgovskega podjetja Plavž na Jesenicah, kjer so z različni in-sekti in črvi onesnaženo moko prodajali potrošnikom. Pri prodaji so pazili samo toliko, da ni kak črv prišel v vrečko.

Razen tega je Sanitarna inšpektorat pregledal v letošnjem prvem polletju 71 obratov in izdal 30 odločb za odpravo nekaterih pomanjkljivosti. — Sanitarna inšpektorat pa se ni pečal le s temi problemi, ampak tudi s problemi zdrave pije vode, problemi kanalizacije, odstranjevanja smeti in drugimi vprašanji.

Uvodno poročilo Andreja Verbiča, predsednika OSS

Letos smo dosegli v zveznem, republiškem in okrajnem merilu lepe uspehe predvsem v industriji, kmetijstvu in pri gradnji objektov družbenega standarda. To dokazuje

S plenuma Okrajnega sindikalnega sveta v Kranju

Drugi plenum CK ZK Jugoslavije

O investicijah in nagrajevanju

Veliki ekonomski uspehi

najboljše potrdilo pravilnosti naše poti

(Nadaljevanje s 1. strani)

stotka, kolikor je bilo planirano. Produktivnost pa se je dvignila za 4,5 odstotka.

Menim, da se boste strinjali z oceno, da so ti rezultati predvsem posledica: stimulativnejšega nagrajevanja, politike zaposlovanja in boljše organizacije v podjetjih.

Preko tarifnih pravilnikov smo uspeli zagotoviti, da so zaslužki delavcev bolj kot prej odvisni od njihovega dela in s tem spostili tudi njihovo iniciativno. Sindikalne organizacije so pri tem odigrale pomembno, marsikje pa tudi odločilno vlogo.

Omejevanje zaposlovanja novih delavcev v industriji silijo podjetja, da iščejo notranje rezerve. Stalnost zaposlenih je zato večja (čiste fluktuacije je samo 298 primerov v I. polletju), zaradi česar so se delavci na delovnih mestih bolj ustalili. Izboljšala pa se je tudi disciplina.

Pregled, ki smo ga napravili v 15 večjih podjetjih, kaže, da se je odstotek neopravičenih izostankov zelo zmanjšal. To so pokazali podatki v Železarni na Jesenicah, v tovarni Sava v Kranju, v Tiskarini, v Alpini, v Planiki, v Plamenu v Kroplu, v LIP na Bledu, v Standardu v Kranju, v Jelovici v Škoflji Loki in v Inteksu v Kranju.

Vendar povsod ni tako. V nekaterih gospodarskih organizacijah so se neupravičeni izostanki celo povečali. To je Veriga v Lescah, v Iskrji v Kranju, v tovarni Peko v Trzinu ter v škofjeloški in trškiški predilnici.

Tudi na področju investiranja v objekte družbenega standarda so bili letos doseženi lepi uspehi. — Dograjenih bo 913 stanovanj, v gradnji pa jih je še 1007. Hkrati je bilo dograjenih 5 šol, 6 ambulant, zdravstveni dom, urejevalni tržnice in trgovine, v gradnji je 9 hlevov za 900 glav živine itd. Nismo zbranih vseh podatkov o tem, vendar je na tem področju dejavnost v vseh občinah zelo živahna.

Sindikalne organizacije so v znatni meri vplivale na preorientacijo pri vlaganju razpoložljivih sredstev. Ankete o vrstnem redu posameznih objektov so zainteresirale delavce in vplivale na investiranje v okviru občine. Menim, da bi tako obliko sodelovanja delavcev morali obdržati, vztrajati na izvajanju in tudi obveščati o izidu in izvajanju, ker bi sicer delavci izgubili zaupanje v uspešnost svojih predlogov. Menim, da bi bilo prav in potrebno, da bi o vseh uspehih, ki smo jih dosegli v podjetjih, občinah in v okraju več govorili in seznanjali z njimi prebivalce, ker jim dostikrat razne manjše pomanjkljivosti in napake, ki jih opazijo v vsakodnevnem življenju, zamegljujejo večje, pomembne uspehe.

Se vedno pa je precej podjetij, ki slabo gospodarijo. Posledice občutijo tisti, ki so zaposleni v teh podjetjih in družba kot celota.

Na primer izguba podjetja Železnina na Jesenicah znaša 17.359.000, kar jo bo treba pokriti iz občinskega proračuna.

Sindikalne organizacije so preveč ravnodušne do podobnih primerov slabega gospodarjenja in slabih odnosov, ki so v takih kolektivih skoraj običajni. Občinski sindikalni sveti bi morali sindikalnim organizacijam in organom družbenega upravljanja v takih podjetjih auditi več pomoči. Morali pa bi tudi kritično ocenjevati njihovo delo. Prav bi bilo, da bi jih pozivali na seje predsedstva in razpravljali o njihovem delu. Tudi zbori proizvajalcev dostikrat preveč načelno razpravljajo o gospodarstvu občine. Sodim, da bi morali konkretneje razpravljati o delu v posameznih organizacijah. Blabim bi s tem lahko pomagali, če bi pa prav, da se pohvali, in da spodbude za nadaljnje še uspešnejše delo. Na ta način bi se tudi prebivalci občine seznanili s poslovanjem gospodarskih organizacij.

O slabostih pri nagrajevanju in o tarifnih pravilnikih ne bi danes običajno govorili, ker bomo o tem razpravljali na enem naslednjem plenumu. Opozoril bi le na to, da smo napravili šele prve korake k pravilnejšemu nagrajevanju. Zelo negativen je pojav, da v nekaterih podjetjih povečani osebni dohodki niso rezultat boljše dela in večje proizvodnosti, kot bi bilo pričakovati po novem načinu nagrajevanja. To narekuje, da bo treba zaleviti stalno delo pri izpolnjevanju sistema nagrajevanja. Plenum bi opozoril, da smo organizirali tridnevne tečaje za uslužbence, ki strokovno delajo na tarifnih pravilnikih.

Ena od slabosti pri našem delu je tudi ta, da posvečamo vse premalo pozornosti poslovanju raznih služb, s katerimi so državljani vsakodnevno v stiku. Take pomanjkljivosti bi se dale z nekoliko več pozornostjo odpraviti in za to ne bi bila potrebne investicijska sredstva. Treba bi bilo le več reda. Tukej mislim na kontakt državljanov z zdravstvenimi ustanovami, socialnim zavarovanjem, ljudskimi odbori, na počasno reševanje pritožb državljanov, brezdušen odnos posameznikov, slabo, počasno in drago izvrševanje raznih uslug, neprimeren odnos do delavcev predvsem v manjših podjetjih itd. Sindikalne organizacije bi morale odpraviti in razpravljati o takih pomanjkljivostih, nanje odločno reagirati in zahtevati, da se odpravijo. Mogoče bi bilo primerno, da bi se tudi pri tem posluževali ankete, da bi ugotovili pomanjkljivosti in hkrati prejeli predloge za njihovo reševanje.

Izpolnitev postavljenih nalog - novo povišanje življenjske ravni

Če govorimo o načrtu gospodarskega razvoja za leto 1960, in ga primerjamo z ugodnim izpolnjevanjem postavljenih nalog letos, potem si lahko postavimo za cilj, da izpolnimo petletni plan že v naslednjem letu, to se pravi v 4 letih. Petletni načrt proizvodnje do 1961. leta je že izpolnilo devet gospodarskih organizacij, in sicer: Vintgar Bled s 159,6 odstotka; Alka Duplje 149; LIP Trzin 125,2; Jelka Radovljica 111,4; Oljarka Kranj 110,7; Intex Kranj 103,6; Jelovica, Sk. Loka 101,9; Sešir, Sk. Loka 100,6 in LIP Predvor s 100,2 odstotka.

Po sedanjih uspehih in tudi po nekaterih drugih podatkih pa ima v naslednjem — 1960. letu še 23 naših podjetij možnost, da izpolni petletni načrt proizvodnje, se pravi eno leto pred postavljenim rokom. Na prvem mestu med temi je podjetje Peko v Trzinu, Standard v Kranju, Lepenka v Trzinu, Železnina na Jesenicah, škofjeloška in trškiška predilnica, Tiskarina in Iskra v Kranju, Veriga v Lescah in še nekatera podjetja.

Zaradi različnih vzrokov pa tudi zaostajajo v izvrševanju postavljenih nalog v nekaterih podjetjih. Med prvimi je tu Tovarna kos in srpov v Trzinu, Elan v Begunjah, Zvezda v Kranju, Opekarna v Kranju, Alpina Ziri, Plamen v Kroplu in nekatera druga podjetja.

Izpolnitev petletnega plana bo vsekakor prinesla novo povišanje narodnega dohodka in hkrati s tem tudi izboljšanje standarda naših delavcev.

Menim, da je prav zato treba v večji meri seznanjati proizvajalce o pomembnosti izpolnjevanja planskih nalog, jim dejati priznanje za dosežene uspehe, buditi v njih ponos in jih na ta način spodbujati k nadaljnjim nalogam. Pri tem je treba kolektivne seznanjati z doseženimi uspehi tako v proizvodnji kot o tem, kaj je bilo napravljeno za dvigovanje življenjskih pogojev delavcev. Pokazati pa je treba tudi na napake in pomanjkljivosti ter način, kako naj se odpravljajo. Perspektivni razvoj podjetja ne sme ostajati v ozkem krogu, temveč je treba s tem seznanjati kolektive. Kako malo pozornosti posvečamo popularizaciji napredka v posameznih podjetjih, pa tudi v občinah, smo videli, ko smo zbirali material za razstavo ob 40-letnici Partije. Le s težavo smo dobili nekaj skromnih dokumentacij in številko o povojnem razvoju industrijskih podjetij.

Po občinah in v okraju že zbirajo gradivo za sestavo družbenega načrta za leto 1960. Kakšna naj bo naša osnovna orientacija? Sodim, da se vsi strinjajo s stališčem Okrajnega komiteja in Socialistične zveze, da naj bi bil v prihodnjem letu standard v središču gospodarske in politične aktivnosti. Če pa hočemo standard zviševati, moramo posvečati pozornost predvsem naslednjim: prvo, kako čimbolj dvigniti storilnost in dohodek za zaposlenega in drugo,

kam vlagati razpoložljiva sredstva in za kakšne investicije se bomo odločili.

Pripravljati elaborate in analize

Pri dviganju storilnosti ima brez dvoma eno najpomembnejših vlog pravilno nagrajevanje, pa tudi organizacije dela, o čemer smo že govorili in mora ostati tudi v prihodnje v središču pozornosti sindikalnih organizacij. Ko bomo v občinah in podjetjih razpravljali in odločali o investicijski dejavnosti v naslednjem letu, pa je prav, da podpiramo take investicije v gospodarstvu, ki hitro dvigajo narodni dohodek na zaposlenega. Ne bi bilo prav, če bi podpirali take investicije, ki razširjajo obseg zaposlenih (predvsem v industrijskih središčih), temveč samo tiste, ki bodo predvsem povečevale delovno storilnost. Pri gospodarskih investicijah pa se je treba odločiti za tiste, po katerih bo v občinah največje potrebe. — Zaradi tega naj sindikalne organizacije podpirajo in dajejo pobudo, da bodo podjetja pripravljala take elaborate, ki pa naj jih organi delavskega upravljanja temeljito pretrajajo, predvsem z vidika njihove ekonomičnosti in vskladenosti z okrajno in republiško investicijsko politiko. Da bodo ti elaborati dobro pripravljani, pa je treba zagotoviti, da bodo v podjetjih strokovnjaki, ki se bodo stalno ukvarjali s študijem o perspektivah podjetja in izdelavo elaboratov. Vendar pa elaborati ne smejo biti samo zbir tehnične dokumentacije, temveč morajo pri tem pokazati na perspektivo delavcev. Posebno še zaradi tega, ker se bodo nekateri kolektivi zaradi investiranja morda morali za nekaj let odpovedati večjim osebnim dohodkom. Tak način obravnavanja predvidenih investicij je potreben tudi zato, ker nepravilna orientacija lahko pripelje v zagato ves kolektiv in tudi komuno kot celoto.

Pri odločanju o investicijah za družbeni standard pa je prav, da imamo za določevanje vrstnega reda množično podporo. Dviganje življenjske ravni je v veliki meri odvisno od politike oziroma uspehov v podjetjih in občinah. Zaradi tega je skrb za pravilno gospodarsko politiko ena od osnovnih nalog sindikalnih organizacij. Za pravilno orientacijo pa so potrebne temeljite analize. Zato je treba, da jih sindikalne organizacije, podjetja in komune dajejo izdelovati. Na dobrih analizah postavijo politične zaključke in smernice za delo. Doseženi načini seznanjanja ljudi z uspehi so pomanjkljivi, prav tako kot je pomanjkljivo sploh obveščanje o dogajanju v podjetjih in občinah. V zadnjem času je sicer napravljen določen napredek. V nekaterih podjetjih na primer imajo tovarniške časopise. Drugod so uvedli redne informativne sestanke itd. Vendar so vse to šele skromni začetki, ki ne dosega niti običajne komercialne reklame, ki je tudi še na zelo nizki stopnji.

Menim, da bi se morali v naših podjetjih bolj sistematično ukvarjati s problemom popularizacije uspehov, zbiranja predlogov in mišljenj, kritike itd. To je prav tako važno v okviru komune in okraja. Če hočemo zagotoviti dobro seznanjanje delavcev in državljanov sploh o uspehih in nalogah, bi morali najprej skrbeti za zbiranje ustreznega gradiva (slike, grafiki itd.). To bi moralo biti razstavljeno v podjetjih, na javnih mestih v občinah itd. Zelo malo je bilo doslej primerov, da bi podjetja in občine javno razstavile svoje načrte, kjer bi se lahko državljanji s tem seznanili in dajali pripombe. Prirejamo vse mogoče razstave, katerih kvaliteta je včasih tudi dvomljiva, ne znamo pa prikazati stvari iz vsakdanjega življenja, dela in uspehov. Oblike in načine, kako to izvesti, bi bilo treba še poiskati. Mogoče bi bilo primerno, če bi v okviru občine ali okraja sklicali tovariše, ki imajo smisel za takšno delo. Morda bi tam prišli do konkretnih predlogov.

Sodim, da bi se v razpravi morali zediniti predvsem o smernicah družbenega plana za leto 1960, vskladiti različna gledanja na posamezne zadeve, razčistiti morebitne nejasnosti in napraviti zaključke za nadaljnje delo sindikalnih organizacij.

(Nadaljevanje s 1. strani)

rifnih pravilnikov in sistemom nagrajevanja v podjetjih pa je pokazala, kako važna je dejavnost, odgovornost in budnost komunistov za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov v podjetjih. Pokazalo se je, da so tam, kjer vodstva oziroma organizacije ZK niso bile budne, zato nastajali mnogi birokratski, tehnokratski in drugi nesocialistični pojavi. Izkušnje pa kažejo, da tudi v posameznih podjetjih, kjer so organizacije ZK sicer močne, nastajajo omenjeni negativni pojavi, če zavladata samozadovoljstvo in familijarnost med vodilnimi ljudmi. Vedno večje naloge imajo tudi organizacije ZK v komunah, ki jih uspešno opravljajo.

Pri hitrem razvoju v zadnjem obdobju se je Zveza komunistov hkrati tudi idejno-politično in številčno krepila. — Prav vsestranska politična razgibanost je v zadnjih dveh letih (od januarja 1958) vključila v ZK 202.013 novih članov. Skupno število članov je tako naraslo na 899.310 članov. Med novo sprejetimi člani je večina delavcev, in sicer 41 odstotkov. Še bolj značilno pa je, da je med novo sprejetimi člani nad 65 odstotkov, oziroma 131.393 po številu pod 25 let starosti. V vrste Zveze komunistov se je tako zljila nova, mlada revolucionarna sila, ki bo lahko važen činitelj v našem nadaljnjem razvoju. Če pa dodamo številu na novo sprejetih članov po VII. kongresu še število članov, ki so bili sprejeti v letu pred kongresom, potem ugotovimo, da je bilo v pičlih treh letih sprejetih v Zvezo komunistov nad 324.000 članov. Med temi sta dobri dve tretjini mlajši ljudje.

Sprejemanju novih članov v vrste Zveze komunistov je treba tudi v prihodnje posvetiti vse skrb. Hkrati je treba skrbeti za ideološko vzgojo članstva, za usposabljanje organizacij ZK itd.

Na koncu svojega govora je tovariš Radosavljevič dejal: »Iz vsega razloženega gradiva izvira, da so velike subjektivne možnosti, kakor tudi zelo ugodni in objektivni pogoji za naše nadaljnje delo. Predvsem so nam doseženi uspehi in doseženi rezultati omogočili, da smo na VII. kongresu jasno formirali osnovne postavke o vseh vprašanjih našega družbenega, političnega, gospodarskega in kulturnega razvoja. Te postavke so dobile tudi zelo konkretne oblike v programu, referatih in resolucijah kongresa. Zda nismo več v položaju, da bi zaradi neizdelanosti koncepcij na tem ali drugem področju naleteli na politične težave, ali da bi se pri svojem delu zatekli h kampanji. Zato mora biti naše delo še bolj vsebinsko in učinkovito.«

Iz referata Mijalka Todorovića

Mijalko Todorović je v svojem referatu »O aktualnih problemih ekonomske politike« na začetku rekel, da govoriti o uresničevanju sklepov VII. kongresa, pomeni v bistvu govoriti o izvrševanju petletnega načrta 1957 — 1961. Petletni načrt je bil namreč izdelan in sprejet prav v času priprav samega kongresa.

Potem je ugotovil, da je hitri ekonomski razvoj ob uresničevanju sedanega petletnega načrta, in še posebej veliki napredek ekonomskih sil v zadnjem obdobju, naj-

boljše potrdilo pravilnosti teoretičnih in političnih načel Programa VII. kongresa ZKJ.

V dokaz za tako trditev je zatem našel primerjave v številkah in odstotkih, ki dokazujejo, kako hiter je naš družbeni in ekonomski napredek. V primerjavi z letom 1952 se je v letošnjem letu že dvignil narodni dohodek na indeks 201 odstotek, industrijska proizvodnja na indeks 237, in kmetijska proizvodnja na indeks 151 odstotkov.

Rezultate tega, tako dinamičnega in hitrega ekonomskega razvoja v zadnjih treh letih je prikazal tudi v primerjavi z razvojem nekaterih zahodnih in vzhodnoevropskih držav v teh letih. Ta porast narodnega dohodka je na primer pri nas celo večji kot v Angliji in v drugih zahodnih in vzhodnih deželah. Preračunano v dolarje znaša letni porast narodnega dohodka po glavi prebivalstva pri nas 30 dolarjev, v Angliji 19,7 dolarjev itd.

Vzporedno s hitrim gospodarskim razvojem je v tem zadnjem obdobju nujno prišlo tudi do pomembnih sprememb ekonomske strukture prebivalstva. Se 1953. leta je kmečko prebivalstvo pri nas sestavljalo še 60 odstotkov. Ze v prihodnjem letu pa se bo odnos med kmečkim in ostalim prebivalstvom uravnovešil s 50 : 50 odstotkov. To pomeni, da smo torej že prebili zaostale agrarne oklepe in se hitro približujemo industrijsko razvitim deželah.

Tak hitri razvoj ekonomskih sil je seveda omogočil porast produktivnosti dela. Ta je narasla v razdobju od 1953 do 1956 za 6,9 odstotkov letno. V zadnjih treh letih pa je ta zalet še znatno večji in dosega 11,9 odstotkov. Seveda je treba povedati, da razni podatki delno kažejo tudi na to, da produktivnost ni toliko porasla individualno, po glavi zaposlenega, marveč je delno rezultat povečanja števila delavcev.

Ko je potem govoril o investicijah, je tovariš Todorović dejal, da so bile zadnja tri leta dosežene tri pomembne spremembe. Zmanjšale so se investicije v industrijo in povečale v druge dejavnosti, na primer v kmetijstvo, promet itd. Manj smo dajali za investicije v osnovna sredstva in jih povečali v obratna sredstva. Kar pa je najvažnejše — znatno smo povečali investicije za družbeni standard. Od 19,2 odstotka, kolikor smo v prejšnjem obdobju izdajali iz skupnih investicij za družbeni standard, smo v zadnjih letih ta odstotek povečali na 26,5. Največji porast je pri tem zabeležen pri investicijah za stanovanjsko in komunalno gradnjo.

Vsi ti uspehi in spremembe imajo seveda svoj odmev tudi v hitrem porastu osebne potrebnosti in življenjskega standarda naših ljudi v celoti. Vsakoletni porast osebne potrebnosti v zadnjih letih je dosegel 10,1 odstotka. Tudi ta porast je povprečno dvakrat večji kot v zahodnonemških deželah, oziroma znatno večji kot v vzhodnoevropskih deželah.

O NEKATERIH PROBLEMIH

Pri tako burni rasti našega gospodarstva in standarda pa postaja vse majhno, ozko, kratko in tesno. Z uspehi raste optimizem, polet, samozaupanje itd. Rastejo pa tudi nove zahteve: zaostrojuje se kriterij, krepí se nezadovoljstvo z doseženimi uspehi. To je vse zelo dobro, odlično. To smo želeli. Vendar pa se včasih iz tega relativnega in dejal bi, naprednega »pomankanja« ustvarja pri nekaterih ljudeh, kot v ogledalu, ki ne kaže pravilno. Ustvarja se nestrpnost, celo nezadovoljstvo, zanemarjanje in podcenjevanje tistega, kar smo že dosegli. Od tod tudi kritika za vsako ceno, kritikarstvo. To je po-

sebnost možno tedaj, ko neke ne razume vsega tega procesa, ko ne vidi celote, ko izgubi perspektivo. To potem vodi k podcenjevanju lastnih sil, k izgubi vere v lastne moči. Kolikor slabša je naša politična dejavnost pri osvetljevanju doseženih uspehov, pri razglabljanju celoga procesa, toliko laže predero taki negativni podcenjevalne — negatorski in anarhistični pojavi.

Zatem je tovariš Todorović omenil tudi nasporno skrajnost, ki se pojavlja v posameznih organizacijah, občinskih ljudskih odborih in uslužbovalcih. Gre za pojav, da po samezni ljudje prav zaradi take hitrega razvoja našega gospodarstva izgubljajo občutek za realizem. Zato delajo pretirane načrte in programe, imajo prevelike zahteve, ki potem ostanejo neuresničene. Zaradi tega je tudi v tem trenutku največjega vzpona, ki smo ga dosegli v kmetijstvu in industriji z velikimi težavami, potrebno, da sestavimo take plane oziroma načrte, ki so uresničljivi. Ponekod pa so vmes še stara birokratska pojmovanja, ki prav take niso na mestu. Logika je ta: če se bili megalomanski plani in birokratske metode odvrgne prejšnji, ni bilo to zaradi teh metod in planov, temveč zaradi splošnih ekonomskih težav. Zda pa so tudi zanje dozeleli pogoji. Kot da smo torej sistem zato, da bi se, ko postane močnejši, vrnil k birokraciji!

V zvezi z našim konceptom hitrega razvoja in dinamičnega gibanja sploh morda ni odveč beseda še o enem, dejal bi morda oportunističnem pojavu. Odkar smo namreč zadnja leta krenili po poti stabilnega zviševanja življenjske ravni in stabilizacije gospodarskih odnosov v celoti, se je porodila pri nekaterih tovariših določena bojazn, da bi kaj drznejšega ukrenili, ali napravili večje spremembe v gospodarstvu. Ne vemo, če je to strah iz ožkih interesov »njihovega« podjetja, kraja, panoge in podobno ali politični oportunizem — želja po malomeščanskem miru. Zato smo imeli pri nekaterih zelo pomembnih ukrepih veliko težav pri sprejemanju odločkov, ki so jih zatem delovne množice zelo ugodno sprejele. Prej pa so se posamezniki upirali tem ukrepom prav v imenu razpoloženja delavcev in kmetov. To omenjam zato, ker je v našem tako dinamičnem razvoju, kjer je še treba premagati številne težave, bodisi kot objektivne materialne odnose, bodisi kot dedičino starega sistema, kjer je vzporedno s tem treba neprenehoma dograjevati in izpopolnjevati gospodarski sistem, njegov instrument in drugo, kratkoročno nemogoče izogniti se različnim skokom, reformam, spremembam cen in drugim oblikam vznemirjenja. To nikakor ni v protislovju z našo politiko stabilizacije, gospodarstva in standarda v celoti oziroma nov korak v razvoju gospodarskega sistema.

Zatem je tovariš Todorović govoril o nekaterih spremembah oziroma razlikah v cenah, ki jih je bilo treba urejevati v zadnjih letih. Pri tem je omenil tudi primer korektur cen in plač v četrtem četrtletju lani. Takrat smo povišali plače za 7 odstotkov kot povračilo zvišanih življenjskih stroškov. Vendar so se življenjski stroški v tem času do danes zvišali le za en odstotek, ne pa za predvidene tri odstotke. Plače so se razen tega zvišale še za kakih 10 odstotkov nad prej omenjenimi 7 odstotki. Pri tem je očitno, da so bile letnaskoletna kolebanja in bojzani okrog standarda popolnoma nerealna in odveč. Podobna pa je stvar tudi zda v zvezi z razpravo o stanovanjski reformi.

Po obeh referatih so člani plenuma v sredo popoldne in včeraj živahno razpravljali. V razpravi so med drugim sodelovali člani CK ZKJ Albert Jakopič, Geza Trkvič, Vidoje Smilevski, Hasan Brlkić, Dušan Petrovič, Svetozar Vukmanović, dr. Jože Potrč, Uglješa Damljović, Antun Biber in drugi.

Člani plenuma OSS Kranj med zasedanjem

OBVEŠČEVALEC

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Gosposvetska ulica 9, telefon 218, 305, naročila za prevoz bolnikov, telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preključ 20, izgubljenost 10, ostalo 12 din od besede; naročniki imajo 50 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročnika v oddelku je 397, uredniška 457.

Krajsko stanovanje v Kranju kupim. Ponudbe z navedbo cene pošljite v oglasni oddelku po »Vseljivo«.

Za stanovanje ali večjo sobo v Kranju ali okolici nudim 20 tisoč din nagrade. Ponudbe pošljite v oglasni oddelku pod »Oktober«.

Vajenca in pomočnika takoj sprejme Jernej Legat, kolar avtomobilskega, Naklo 5016. Očividce karambola pred tiskarno oziroma sodiščem v Kranju 3. novembra ob 12. uri naprošam, da pošljejo svoj naslov dr. Krusiču Valterju, Levstikova 22, Ljubljana. Posebno pa naprošam tovariša, ki se je sam ponu-

Prodamo dobro ohranjen oseben avto Fiat 600 po ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku.

dal za pričo, pa ga nisem vprašal za naslov, da mi se javi 5033.

Izgubil sem denarnico 14. novembra na Primskovem pri Kranju. Najdite jo naprošam naj jo proti nagradi vrne na naslov Kocjan, Jezerska c. 63, Kranj 5034.

Osebnih 4-sedežnih avto z novimi pnevmatikami in gumami, v odličnem stanju, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 5035.

Prodajam 1.000 kg sena. Franc Zerovnik, Valburga 14, Smlednik 5036.

Ugodno prodam dobro ohranjeno kuhinjsko kredenco. Ogled vsa dan od 15. ure dalje. Naslov v oglasnem oddelku 5037.

Mesarsko podjetje Tržič prodaja 2 vprežne sani, 4 vprežne voze in 4 kompletne konjske opreme 5038.

Prodajam 400 kg rdečega krmilnega korenja. Valant, Ribno 15, pri Bledu 5039.

Prodajam lepo sobno sliko. Predvor 32 5040.

Prodajam 3.000 kg repe. Zg. Brnki 28, Cerklje 5041.

Prodajam mlado kravo, Cerklje št. 101 5042.

V okolici Radovljice prodam takoj vseljivo enodružinsko hišo. Ponudbe oddati v oglasni oddelku 5043.

Prodajam 2.000 kg sladke mrve. Poizve se: Dvorje 17, Cerklje 5044.

Hiša v Tržiču, Cesta JLA 26, ugodno napredaj. Pojasnila daje Sever, Karlovska 2/III vhod skozi dvorišče, Ljubljana 5045.

Prodajam prašiča 100 kg težkega. Predosile 88, Kranj 5046.

Prodajam zazidljivo parcelo v bližini Kranja in svinjo 200 kg težko. Naslov v ogl. odd. 5047.

Za Fiat Ballila prodajam: stroj, zadnjo os, dinamo, zaganjač, stekla, menjalnik in sklopke. Naslov v ogl. oddelku 5048.

Manjša stanovanja prodam ali zamenjam. Ponudbe oddati v oglasni odd. pod »Center« 5049.

Kupim rabljeni mizarski skobelnik (ponk) ali dam v zameno bukove deske 7 do 9 cm debele. Naslov v ogl. odd. 5050.

Kupim drobilec (šrotar) za žito. KZ Naklo 5051.

Kupim kravo s teletom ali po teletu. Marija Tavčar, Posavec 12, Podnart 5052.

Iščem družinske stanovanje. Nudim nagrado 35.000 din. Naslov v oglasnem odd. 5053.

Srečne epeke zamenjam za smrekove deske ali hlodovino. Jože Dolenc, Gasilska 16, Kranj, Strazišče 5054.

3-letno kobilico zamenjam za kravo ali vola. Vopovlje 7, Cerklje 5055.

Cvirnam vse vrste volne, tudi večje količine. Naslov v oglasnem oddelku 5056.

Sprejemam vajenca za precizno mehansko obrt. Janez Velkavrh, Titov trg 18, Kranj 5057.

Sprejemamo takoj v službo zunanega delavca. Pekarna Kranj 5058.

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu v Radovljici in Glasu Gorenjske za izplačane zavarovalnine. Marija Grašič, Zadružna 10, Kranj 5034.

Podpisani preključujem kot neraznešne besede in obžalujem svoje žalitve, ki sem jih izrekel dne 3. junija o Viki Ambrožič iz Hrušice in se ji zahvaljujem, da je umaknila kazensko tožbo. Drago Roner, Jesenice 5059.

Prodajam nemškega ovčarja, črnega, starega 3 mesece. Naslov v oglasnem oddelku 5036.

Prodajam konja ali zamenjam za kravo. Zg. Brnki 61 5039.

Prodajam italijanski 4-takni motoped. Ogled v nedeljo. Vrtnik Anton, Zg. Kokra 53 5038.

Ugodno prodam klavirsko harmoniko »Scandali« z 80 basi in 5 registri. Naslov v oglasnem oddelku 5039.

Prodajam »draksler«, Marta Breger, Kidričeva 16, Kranj 5041.

Poceni prodajam rabljeno pohištvo. Naslov v ogl. oddelku 5042.

Prodajam gradbeno pravico na parceli blizu vodovodnega stola v Kranju zazidljivo z dvojčkom. Poizvedbe: Poštna ulica 1/II, Savnik 5043.

Prodajam težko slamorezno, brzoparilnik, električni motor 5 KM. Naslov v oglasnem odd. 5044.

Prodajam breje krave, dobro mlekarico. Jože Kavčič, Cirče 7, Kranj 5045.

Poučujem nemščino 5-7 razred osrednje. Naslov v oglasnem oddelku 5046.

Zamenjam 3-sobno stanovanje v Kranju za manjšo dvosobno. Naslov v oglasnem oddelku 5047.

»Projekt« sprejme v honorarno zaposlitev 2-3 čistilki DPD »Svoboda« in aktiv LMS 5048.

Fednari obveščata, da se bodo pričele v nedeljo, 22. novembra tega leta ob 16. uri v Kulturnem domu redne plesne vaje pod vodstvom strokovnega učitelja. 5049.

Na podlagi 1. točke 126. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52) sklicujem 5050.

30. skupno sejo obeh zborov okr. ljudskega odbora Kranj, ki bo v torek, dne 24. novembra 1959 ob 8.30 uri v sejalni dvorani Okrajnega ljudskega odbora Kranj. 5051.

Predlagam naslednji dnevni red: 1. poročilo o gozdarstvu; 2. poročilo o nadaljnjem razvoju elektroindustrije; 3. poročilo posebne odborniške komisije o stanju proračuna občine Skofja Loka; 4. volitve in imenovanja organov OLO. 5052.

Predsednik: Vinko Hafner I. r. 5053.

OBVESTILO 5054.

Zdravstveni dom Kranj obvešča starše otrok, rojenih od 1. 1. do 31. 12. 1958, da se vrši obvezno tretje cepjenje proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju po sledečem razporedu: 5055.

OTROŠKA POSVETOVALNICA — MAVČICE — 23. 11. 1959 ob 8. uri. 5056.

GOSTILNA BREG OB SAVI — 23. novembra 1959 ob 8.30 uri. 5057.

OSNOVNA ŠOLA ZABNICA — 23. 11. 1959 ob 9. uri. 5058.

OTROŠKA AMBULANTA STRAZIŠČE — 23. 11. 1959 ob 9.30 do 12. ure. 5059.

OTROŠKI DISPANZER KRANJ — 23. 11. 1959 ob 14. do 18. ure. 5060.

ZADRUŽNI DOM KOKRICA — 24. novembra 1959 ob 7.30 uri. 5061.

OSNOVNA ŠOLA PREDOSILE — 24. 11. 1959 ob 8. uri. 5062.

ZADRUŽNI DOM VISOKO — 24. novembra 1959 ob 8.45 uri. 5063.

OSNOVNA ŠOLA OLSEK — 24. novembra 1959 ob 9. uri. 5064.

POMOŽNA POSTAJA KAMNOLOM KOKRA — 24. 11. 1959 ob 9.30 uri. 5065.

ZDRAVSTVENA POSTAJA JERZERSKO — 24. 11. 1959 ob 10.30 uri. 5066.

AMBULANTA PREDVOR — 24. novembra 1959 ob 11.30 uri. 5067.

OSNOVNA ŠOLA TRSTENIK — 24. 11. 1959 ob 14. uri. 5068.

OSNOVNA ŠOLA GORIČE — 24. novembra 1959 ob 14.30 uri. 5069.

OTROŠKI VRTEC GOLNIK — 24. novembra 1959 ob 14.45 uri. 5070.

OTROŠKA POSVETOVALNICA ŽELJE — 24. 11. 1959 ob 15.45 uri. 5071.

OSNOVNA ŠOLA PODBREZJE — 24. 11. 1959 ob 16.30 uri. 5072.

ZADRUŽNI DOM NAKLO — 24. novembra 1959 ob 17. uri. 5073.

OSNOVNA ŠOLA PODELICA — 25. 11. 1959 ob 14. uri. 5074.

GOSTILNA NEMILJE — 25. novembra 1959 ob 14.30 uri. 5075.

OSNOVNA ŠOLA BESNICA — 25. novembra 1959 ob 15. uri. 5076.

OTROŠKA POSVETOVALNICA ŠENČUR — 25. 11. 1959 ob 16. uri. 5077.

OSNOVNA ŠOLA VOKLO — 25. novembra 1959 ob 16.45 uri. 5078.

OSNOVNA ŠOLA TRBOJE — 25. novembra 1959 ob 17.30 uri. 5079.

Starše obveščamo, da popolno cepjenje zajema tri injekcije, katere bodo otroci prejeli v razdobju štiri tednov. S seboj prinesite vabilo in zdravstvene izkaznice otrok. 5080.

CEPLJENJE JE STROGO OBVEZNO! 5081.

Opozorjamo, da si starši za bolne otroke pravočasno preskrbe potrdila, da jih predlože na cepišču, sicer se bo izostanek smatral kot neopravičen. 5082.

Starši, ki ne bodo pripeljali svojih otrok brez opravičljivega razloga k cepitvi, so kazensko odgovorni po določilih Splošnega zakona o preprečevanju in zatiranju nalezljivih bolezni (Uradni list FLRJ št. 37/48) in po členu 199. Kazenskega zakonika (Uradni list FLRJ št. 13/51). 5083.

Starši, ki iz kateregakoli razloga niso prejeli poziva za cepjenje otrok, rojenih v letu 1958, naj kljub temu pripeljejo otroke na cepišče po gornjem razporedu. 5084.

Opozorjamo starše, da se strogo držijo javljenega datuma in ure zaradi nemotenega izvrševanja cepljenja. 5085.

Obveščamo, da v Otroškem dispanziju v Kranju ne bo ordinacije v ponedeljek dne 23. 11. in v torek dne 24. 11. 1959 zaradi odsotnosti zdravstvenega osebja, ki bo na cepišču. 5086.

ZDRAVSTVENI DOM KRANJ 5087.

KINO 5088.

»STORŽIČ«, Kranj: 20. novembra ob 14.45, 17.35 in 20.20 uri, 21. novembra ob 16. in 19. uri ter 22. novembra ob 15., 17.45 in 20.30 ameriški barvni film »NAJVEČJA PREDSTAVA NA SVETU« — zaradi izredne dolžine filma cena vstopnic zvišana. 21. novembra ob 22. uri premiera italijanskega filma »SIROMAŠNI, TODA LEPI« II. del. 22. novembra ob 8.30 matineja jugoslovanskega filma »TAKA PESEM VSE OSVOJI«, ob 10.15 premiera italijanskega filma »SIROMAŠNI, TODA LEPI«, ob 12.30 premiera ameriškega barvnega cinemascope filma »TROJANSKA HELENA« — zaradi izredne dolžine filma cena vstopnic zvišana za 10 din. 5089.

»TRIGLAVE«, Primskovo: 21. novembra ob 17.30 in 19.30 premiera jugoslovanskega filma »TAKA PESEM VSE OSVOJI«, ob 10.15 premiera italijanskega filma »SIROMAŠNI, TODA LEPI«, ob 12.30 premiera ameriškega barvnega cinemascope filma »TROJANSKA HELENA« — zaradi izredne dolžine filma cena vstopnic zvišana za 10 din. 5090.

»PORTUGALSKA PERICE«, 22. novembra ob 10. uri ameriški barvni film »NAJVEČJA PREDSTAVA NA SVETU« — zaradi izredne dolžine filma cena vstopnic zvišana; ob 14., 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film »PREKO MNOGIH REK«, ob 16. uri francosko-španski barvni cinemascope film »PORTUGALSKA PERICE«. 5091.

Naklo: 21. novembra ob 19. uri ameriški barvni film »VELIKAN« II. del. 22. novembra ob 16. in 19. uri francoski barvni cinemascope film »VRNIL SE BOM KANDAROK«. 5092.

»KRAVEČE«, Cerklje: 21. novembra ob 19. uri ameriški barvni cinemascope film »PREKO MNOGIH REK«, 22. novembra ob 16. in 19. uri ameriški barvni cinemascope film »SEDEM LET ZVESTOBE« — zaradi izredne dolžine filma cena vstopnic zvišana za 10 din. 5093.

»RADIO«, Jesenice: 21. do 23. novembra ameriški barvni film »VELIKAN« II. del; 22. novembra ital. film »STREHA«. 5094.

Zirovnica: 21. novembra madžarski film »KROŽNE STOPNICE«, 22. novembra jugoslovanski film »EDINI IZHOD«. 5095.

Dovje-Mojstrana: 21. novembra jugoslov. film »EDINI IZHOD«, 22. novembra madžarski film »KROŽNE STOPNICE«. 5096.

Koroška Bela: 21. in 22. novembra angleški film »USODNA NEZNANKA«. 5097.

Bled: 20. do 23. novembra jugoslov. ruski barvni film »ALEKSA DUNDIČ« — predstave vsak dan ob 20. uri, v soboto ob 17. in 20. uri, v nedeljo pa ob 10., 15., 18. in 20. uri. 5098.

Radovljica: 20. novembra ob 20. uri ter 22. novembra ob 14. in 18. uri ameriški barvni cinemascope film »OBRAČUN V TEJBL ROČKU«, 21. novembra ob 20. uri ter 22. novembra ob 16. in 20. uri italijanski barvni cinemascope film »SONČNO KRALJSTVO«. 5099.

Ljubno: 21. in 22. novembra ameriški film »NA DIVJEM ZAPADU« — predstava v soboto ob 19.30 uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri. 5100.

»SORA«, Skofja Loka: 20. do 22. novembra ameriški film »VELIKA NAGRADA« — predstava v soboto ob 19. uri, v nedeljo pa ob 15. uri. 5101.

Gledališče 5102.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ 5103.

Sobota, 21. novembra ob 17. in 20. uri — B. Nušič: »ZALUJOČI OSTALI«. Gostovanje v Šofji Loka. 5104.

Nedelja, 22. novembra ob 16. uri — Moški: »RDEČE ROŽE«. Uprizori DPD Svoboda Strazišče. 5105.

Torek, 24. novembra ob 20. uri — Lutowski: »DEŽURNA SLUŽBA«. Red: premierski. 5106.

GLEDALIŠČE 5107.

»TONE ČUPAR«, JESENICE 5108.

Sobota, 21. novembra ob 19.30 — Schiller: MARIJA STUART. Iven — zveze z vlaki ugodne. 5109.

Kronika teh dni

Razstave o delu in razvoju KPS in SKOJ na Gorenjskem v minulih štiridesetih letih, ki je bila 10 dni v avli OLO Kranj, si je ogledalo nad 15.000 ljudi. 5110.

Razstave se v sredo prepečljali na Jesenice, v decembru pa bo odprta v Skofji Loki in Tržiču. 5111.

Tudi letos se društva Svoboda, šole in različne organizacije aktivno pripravljajo na praznike in prireditve, ki bodo v počastitev Dneva republike. V Kranju pripravljajo v ta namen dve prireditvi. V četrtek, 26. novembra bo premiera slovenskega filma »Tri četrtine senca«, v petek, 27. novembra pa bo srednja praznava v Prešernovem gledališču. Za te prireditve se pripravljajo Prešernov pevski zbor, ki se bo predstavil s celovečernim samostojnim koncertom. 5112.

Ta teden je v Kamniku začela s poukom večerna srednja tehnična šola, ki se bo razširila v strojni kemični in lesni oddelku. V večerno šolo se je že priglasi 50 kandidatov članov delovnih kolektivov. Pouk je v prostorih gimnazije, kjer sta tudi že dva letnika Ekonomske srednje šole. 5113.

V preteklem tednu so bili v Zgornjesavski dolini ustanovni občni zbori Društev prijateljev mladine. V imenu Občinskega odbora DPM Jesenice se jih je udeležil tovariš Lenardič, ki je v kraješem referatu razložil naloge in cilje teh društev. Ustanovili so jih na Dovjem, v Kranjski gori in v Ratečah. 5114.

Od 12. novembra jutraj do četrta, 19. novembra jutraj se je v Bolnici za poročništvu in ginekologijo rodilo 13 dečkov in 9 deklic, skupne torej 22 otrok. 5115.

Pri Občinskem ljudskem odboru Kranj je bilo 7. novembra pet porok, 14. novembra pa devet. 5116.

V torek, 24. novembra bo v Prešernovem gledališču v Kranju druga letošnja premiera in sicer Lutovskega »Dežurna služba«. Režija: Jože Kovačič, scena Saša Kump. 5117.

Nedelja, 22. novembra ob 14.30 — Schiller: MARIJA STUART. Za Red nedelja popoldne. Ostale vstopnice v prodaji. Zveze z vlaki ugodne. 5118.

TRŽNI PREGLED 5119.

V KRANJU 5120.

Fizol 70—80, ajdova moka 60—70, ješpersen 70, kaša 70—80, koroza, pros in krma za kokoši 40, oves 30, orehi 70—80, kostanj 40 din liter in smetana 240 din liter; korenček 30—40, čebula 40, krompir 16—17, solata 50—60, zelje sladko 10—12, zelje kislo 50, ohrovt 15, sladka repa 8, kislja repa 30, redkev 20—30, pesa 30, jabolka 50—70, hruške 40—60, cvetača 60 dinarjev kilogram. Sir-skuta 100, surovo maslo 520—600, zaska 300 din za kg. Špinača in motovilec 25 din merica, zelena in peteršilj 10 din šopek, jajca 29—30 din kos, kokoši 500—600 din, piščanci 400 din. 5121.

V KAMNIKU 5122.

Solata 60—70, zelje 15, kislo zelje 45—50, ohrovt 25, rdeča pesa 35, krompir 20, cvetača 70, čebula 40, česen 130, zelena 50, peteršilj 70, korenček 35, sladka repa 10, kislja repa 40, koleraba 30, orehi 160 din za kilogram. Mlevski izdelki: kaša in ješpersen 80—90, ajdova moka 80 din za liter. Kokošja krma 40 din za liter. Jajca 28—30 din kos. 5123.

V RADOVLJICI 5124.

Jabolka 70, hruške 70, limone 200, grozdje 130, fige — suhe 190, slive — suhe 190, kostanj 110, cvetača 65, zelje — glave 19, zelje kislo 44, česen 138 in čebula 38 din kilogram. Jajca 27 din za kos. 5125.

V SKOFJI LOKI 5126.

Solata 70, krompir 16 do 17, čebula 40 do 50, cvetača 70 do 80, zelje 10 do 15, kislo zelje 45, ohrovt 15 do 20, korenje 30, fizol 100, jabolka 40 do 60, hruške 50 do 80 din za kilogram. Kislja repa, motovilec in špinata 20 din merica. Jajca 28 din kos, sirček 15 din, smetana 20 din za zajemalka. Trg je bil zaradi dežja slabo založen in tudi slabo obiskan. 5127.

RADIO LJUBLJANA 5128.

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 10., 13., 15., 17., 22., 23. in 5129.

Jutri zvečer, 21. novembra ob 19.30 bo v koncertni dvorani Glasbene šole v Kranju občan zbor mešanega pevskega zbora »France Prešeren« iz Kranja. 5130.

Včeraj zvečer je bil občan zbor DPD Svoboda Skofja Loka. Razpravljali so o delu v preteklem letu in sprejeli načrt dela za sezono 1959/60. 5131.

V času od 9. do 16. novembra je bilo na Jesenih rojenih 17 otrok, od tega 9 deklic in 8 dečkov. V istem času sta se poročila Viktor Cerko, tov. delavec in Marija Klemenčič, bolničarka ter Gregorij Možina, čevljarški mojster in Frančiška Zmitek, uslužbenka. Umrla pa sta v tem času dva otroka (Milan Petič in Peter Nemec), osebni upokojenec Alojz Novak in tovarniški delavec Alojzij Turel. 5132.

Društvo ljudske tehnike pri podjetju Vodovod Kranj, ki deluje že štiri mesece, je pokazalo doslej že lepe uspehe, predvsem pri mladinskih delovnih brigadah, ki se gradile vedeval Bašeji—Kranj. Organizirali so tudi predvajanje filmov in razna predavanja, 60 mladincem pa so omogočili tudi izpit za mepeštvo. V preteklih dneh pa je društvo v svojem podjetju organiziralo večmesečni tečaj za varilce, za katerega je bilo že dalj časa precejšnje zanimanje. 5133.

Danes dopoldne je bila v prostorih OLO Kranj šesta redna seja upravnega odbora Gorenjske turistične zveze, kjer so obravnavali načrt investicij v gostinstvu za leto 1960. 5134.

Pe nenadni smrti nas je zapustil 19-letni 5135.

BOGDAN KALAN 5136.

— 35 LET —

pevskega zbora

Javornik-Koroška Bela

Razstava umetniških del Moše Pijada v Kranju

V nedeljo, 15. novembra zvečer je priredila Svoboda »France Menčinger« na Javorniku jubilejni koncert v počastitev 35-letnice pevskega zbora. Na koncertu sta nastopila moški pevski zbor, ki obstaja že 35 let, in mešani pevski zbor, ki je bil ustanovljen lani.

Program so tvorila v glavnem sodobna dela živčnih skladateljev. Oba pevska zbora, ki sodita med najboljše amaterske zборе, sta bila deležna izrednega pa tudi zaslužnega priznanja. Jubilejnega koncerta so se razen številnega občinstva udeležili skladatelj in dirigent ljubljanske Opere Rado Simonič, skladatelj in direktor kranjske glasbene šole Peter Lipar, tajnik Zveze Svobod Vinko Trinklhaus, podpredsednik okrajnega Sveta Svobod Ivo Ščavničar, predsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice France Treven, glavni direktor Železarne Jesenice inženir Matevž Hafner, predstavniki Svobode II Trbovlje in Svobod jeseniške občine in drugi. Zveza Svobod Slovenije je poklonila ob tej priložnosti javorniški Svobodi magnetofon.

Jubilejni koncert je v celoti uspel in pokazal predvsem kvaliteto napredek pevskega zbora.

U.

JUBILEJ

JESENIŠKE GODBE NA PIHALA

Godba na pihala Svobode »Tone Čufar« na Jesenicah praznuje letos pomemben jubilej — 80-letnico svojega delovanja. Soboto je imela v dvorani doma Partizan svečan koncert. Udeležili so se ga mnogi gostje — predstavniki jeseniških družbenih organizacij in ustanov.

U.

Mestni muzej v Kranju je pripravil razstavo umetniških slik Moše Pijada, ki je dovolj bogata po tematici in zanimiva po vsebini, da bo lahko dosegla svoj namen tudi med Kranjčani.

Moša Pijada ni bil samo publicist, politik, revolucionar in diplomat — bil je tudi umetnik — slikar — celo dober umetnik, čeprav mu okoliščine niso dovoljevale, da bi se v svojem življenju mnogo bavil ravno z umetnostjo.

Po študiju na Umetniški akademiji v Monakovem je študiral umetnost še v Parizu. Pozneje je zaradi težkih prilik opustil slikanje. Ilustriral je knjige, zlasti pa je rad portretiral sebe in svoje prijatelje. Z aktivnejšim revolucionarnim delom so nastopile posledice, ki so mu vzele prostost za več kot petnajst let. Ta, silno težka leta je prebival po raznih zaporih in kaznilnicah, kjer je zopet nenehno delal in pisal tudi slikal. Prav te slike so danes najverodostojnejši dokumenti o ljudeh, ki so se izgubili v vrtincu predvojne dobe ali jih je uničila vojna. Iz tega časa izvirajo razen portretov tudi slike pokrajin, zlasti lepoglavške okolice. Nastale so predvsem po posredovanju njegovih tovarišev — kaznjencev, ki so iz globokega spoštovanja do Moše, takratnega »Porobičarja«, s težavo izposlovali, da je smel slikati ne samo v celiti, ampak tudi z vrha kaznilniške strehe. Bil je zvest realizmu, za katerega se je odlo-

čil že kmalu po prihodu iz Monakovega in Pariza in od katerega se nikakor, tudi v poznejši dobi, ni ločil.

Po vojni, ko si je tudi Moša Pijada, sicer tako pozno v življe-

MOŠA PIJADE:
Avtoportret (svinčnik)

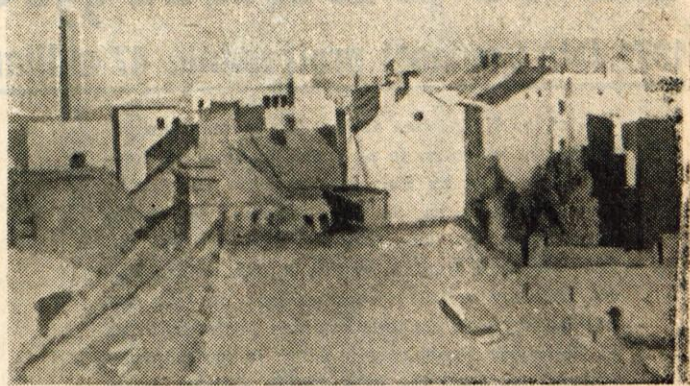
nju, končno lahko uredil svoj prvi in poslednji atelje, je precej več slikal. Posebno v zadnjem času pred smrtjo je zopet preizkusil svoje slikarske moči s portretiranjem, slikanjem akta, tihožarij ali pokrajine. Je zrelejši, poln izkušenj, svojo vitalnost sprošča v vedrejših tonih, čeprav mu ni bilo dano, da uresniči vse svoje zamisli. Žal, ni mogel vseh uresničiti, ker se je moral nenadoma od njih posloviti.

Na razstavi omenjenih del, ki je od torka 17. novembra do 1. decembra odprta v prostorih Mestne-

ga muzeja v Kranju, je razstavljenih 30 slik v olju in pastelu ter 14 risb. Ta, neke vrste potujoča razstava, je v okviru proslav 40. obletnice ustanovitve KP, odprta že v Slovenjem Gradcu, Mariboru, Ljutomeru, Murski Soboti, Ptuj, Celju in Trbovljah. Vsekakor si jo bomo radi ogledali tudi v Kranju, ne samo iz spoštovanja do velikega moža, ampak tudi iz želje po estetskem užitku ob umetniških delih Moše Pijada.

Štefka Cobej

Moša Pijade: Strehe v Cviječevi ulici (Beograd — olje 1939)

Po občnem zboru DPD Svoboda »Slavko Černe« Kranjska gora

DELAVCEV JE MALO

24. oktobra 1959 je DPD Svoboda »Slavko Černe« Kranjska gora sklicalo svoj redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo 46 članov društva. Številka ne pove sama po sebi še ničesar. Če pa povemo, da je v društvo včlanjenih 140 ljudi, potem pa to pomeni, da jih je prišlo na občni zbor komaj eno tretjino. In samo ena tretjina članov je sprejela ter potrdila program, ki ga je predložil upravni odbor za sezono 1959-60. Res je, da so se občnega zbora udeležili predstavniki političnih in množičnih organizacij in da je to spodbudno vplivalo na delo občnega zbora. Posebno prijetno je presenetil zastopnik Turističnega društva, ki je v imenu svoje organizacije ponudil Svobodi finančno podporo za ustanovitev folklorne skupine. Turistično društvo namreč meni, da bi uspešno delovanje take skupine nudilo eno izmed

možnosti, kako razvedriti in zadržati turiste. Kljub vsemu temu pa ostane odprto vprašanje, kje sta ostali dve tretjini društvenih članov.

Kranjskogorska Svoboda si je postavila tak načrt za delo, da ga bo mogoče uresničiti le, če bodo vsi krepko poprijeli za delo. Tako namerava dramska družina našudirati kar tri dela. Režiser Ivan Marinko je že začel s Celjskimi grofi dr. Bratka Krefta. Ne le za igralce, tudi za kranjskogorski oder bo to izredno zahtevno delo in, čeprav scena ni blisten pogoj za uspeh nekega dela, bi jo kazalo v tem primeru morda le temeljito pretehtati. — Dvoje nadaljnjih del — eno bo verjetno Marinceva Komedija o komediji — se namerava lotiti predsednik društva Miloš Sodja, ki je vse do letošnjega občnega zbora zaradi nedelavnosti odbornikov združeval vr-

sto funkcij: predsednik, gospodar in režiser, hkrati je bilo najmanj kar ga je doletelo (če sploh ne upoštevamo, da so skoraj vse praktične izboljšave na oder in v drugih društvenih prostorih skoraj izključno delo njegovih rok). — Razen tega bo Svoboda pomagala tudi pri uprizoritvi Carobne palčice Kristine Brekove, ki jo pripravljajo na osemletni osnovni šoli. Ko bo ta načrt izpolnjen, se bo igralna družina kranjskogorske Svobode lahko pohvalila, da toliko še v nobeni sezoni ni bilo ustvarjenega.

V teku so že priprave za ustanovitev folklorne skupine. Za njo je treba priiskovati strokovno vodstvo, da bodo plesi izvajani res po sodobnih dognanjih. Razen tega je še vedno Svoboda tista, ki skrbi za organizacijo predavanj, ki jih prireja vsak teden Delavska univerza z Jesenic. To delo so prepuštili odborniku iz učiteljskih vrst. Sodelovanje s šolo je sploh zelo plodno. 40% prosvetnih delavcev na osemletni šoli aktivno dela v društvu. Prav na to lepo sožitje gradi upravni odbor Svobode svoje načrte za proslave v letošnji sezoni. Dramska sekcija, katere člani med drugim pripravljajo prav zdaj veseli večer — z njim nameravajo nastopiti že za Dan republike, se dela okrog proslav skorajda ne more lotiti, delo pevskega zbora pa je bilo doslej preveč kampanjsko, da bi mogli z njegovim deležem resno računati. Vendar ne bi bilo smotno, če bi te vrste dejavnosti — v mislih imamo proslave in akademije — popolnoma prepuštili šoli. Ob neštevilnem drobnem delu, ki je v zvezi z dobro pripravljeno proslavo ali akademijo, rastejo dobri amaterski organizatorji. Na to vodstvo društva ne bi smelo pozabiti.

Redno dela šola za mlade harmonikarje, ki jo že drugo leto vodi tov. Alojz Plantau. S svojimi izvajanci bodo poživili marsikatero prireditev Svobode. Z godbo, pravzaprav z instrumentalnim ansambлом ima društvo smolo. Toliko da so ga ustanovili in se je male vigrati, pa se je spet razšel. To vrzel skušajo zakrpati in zato šole, mlade godbenike v jeseniški glasbeni šoli. Morda pa se jim bodo uresničili tihi upi in bodo v svoje vrste lahko vključili godce iz Rateč. Saj bi bila to najlepša rešitev tudi za Ratečane. Končno bi dobili svojo »matično luk« in neka organizacija bi skrbela za njihovo rast in napredek.

Morda bi na koncu veljalo omeniti še to, da društvo s tako pomlajenim upravnim odborom, kakršen je sedaj v Svobodi »Slavko Černe« (med enajstimi odborniki jih pet še ni dopolnilo dvajset let!), v veliki meri lahko računa na mladostni polet svojih članov. Če bi se tem mladim fantantom pridružile še izkušnje starejših, potem...

...potem bi delale vse tri tretjine. Tudi tisti dve, ki sta na občnem zboru manjkali.

J. S.

Kamnik svojemu rojaku

OB 70-LETNICI KNJIŽEVNIKA FRANA ALBREHTA

Z aplavzom, ki je trajal več minut, so Kamničani pozdravili svojega rojaka pisatelja in pesnika Frana Albrehta na proslavi njegove 70-letnice, ki je bila v veliki dvorani kulturnega doma v Kamniku. Posebno navdušeni so bili, ko je pisatelj prebral tri svoje pesmi, med njimi pesem »Rodnemu mestu«.

O življenju in vsestranskem književnem delu jubilarja je govoril prof. Zvone Verstovšek, ki je že v zadnjih dveh letnikih Kam-

niškega zbornika z dvema razpravama prispeval k osvetlitvi dela tega naprednega kamniškega pisatelja in uredil za Zbornik izbor njegovih pesmi in proze. V drugem delu proslave sta recitirala Albrehtove pesmi Stane Sever in Jože Tiran, spremljala pa je na harfi naša znana harfistka J. Uršičeva. Ves večer je minil v prijetnem vzdušju spoštljive pozornosti Kamničanov do svojega, za narodno kulturo tolikanj zaslužnega rojaka.

Z.

Gledali bomo...

ameriški barvni film v kinoskopskem sistemu »Trojanska Helena«. Gre za zgodbo, povzeto iz Homerjevega epa »Iljada«, ki pripoveduje o trojanski vojni in legendarnem trojanskem konju — zvijači, s katero so Grki končno po dolgotrajnem obleganju zavzeli Trojo. Heleno, ženo spartanskega kralja Menelaja, ki jo odvedejo v Trojo in jo po obleganju spet rešijo, igra italijanska filmska igralka Rosana Podesta. Ocena filma: povprečen.

Ljubitelji filmske umetnosti se bodo še letos srečali s francoskim filmom »Njeno življenje«, ki ga je odkupilo podjetje

Vesna-film. Delo je nastalo lani in je po ocenah kritike eno najbolj izvrlnih podob. Film je pogosto del v filmske prenosa literarne sni po znanem romanu Guya de Maupassanta. Režiser Alexandre Astruc je v filmski priredbi svoje delo mojstrsko opravil. Igralci Maria Schell (na sliki), Christian Marquand, Pascale Petit in Ivan Desny so z odlično igro prispevali filmu posebno mikavost. Ocena filma: dober.

NAŠA FILMSKA PODJETJA PRIPRAVLJAJO

● Nedavno je filmski svet »Avala-filma« sprejel scenarij za film »Karolina Reška«. Scenarij je napisal Zvonimir Berković iz Zagreba, ki je pred tem sodeloval tudi pri pisanju scenarija za film »H-8«. Scenarij se opira na odrsko delo dramatika Gervaisa, toda le toliko, da povzema iz njega situacijo iz leta 1813, ko se je za časa francoske okupacije Reke dogodila takorekoč legendarna zgodba o lepi Karolini. Avala-film bi rad pridobil za sodelovanje kakšnega inozemskega partnerja, vendar Berković meni, da med jugoslovanskimi igralkami ne vidi nobene, ki bi bila primerna za to vlogo. Nasprotno pa je predlagal Gino Lollobrigido.

● Beograjsko podjetje Dunav-film pa je med tistimi redkimi filmskimi podjetji, ki so se letos posvetila zgolj kratkemu filmu. Delovni načrt je zelo obširen, saj nameravajo posneti letos kar 20 kratkih filmov. To bodo največ poučni filmi, med katerimi bodo še posebno skrb posvetili filmom o kmetijstvu.

● Bosna-film iz Sarajeva namerava posneti celovečerni igrani film »Košček modrega neba«. Scenarij je napisal Vasa Popović, režija pa bo zaupana mlademu režiserju Tomu Janiću. Režiser namerava zbrati za svoj drugi celovečerni film zgolj mlade igralce (prvi film Črni biseri), zlasti pa se zavzema za mlado igralko Inge Iljin, ki se je proslavila v filmu »Vlak brez voznega reda«.

Ob prvi premieri Čufarjevega gledališča

F. Schiller: Marija Stuart

Gledališče »Tone Čufar« na Jesenicah je za otvoritev sezone uprizorilo tragedijo F. Schillerja: Marija Stuart. Zahtevno delo, ki so ga uvrstili na repertoar v počastitev 200-letnice rojstva velikega nemškega pesnika Schillerja, pa tudi zato, ker klasična dela le redko zaidejo na naše amaterske odre, so jeseniški gledališčniki dostojno uprizorili.

Pesniško blestečo in dramaturško spretno zasnovano tragedijo, s tipično belo-črnimi liki v okviru romantične zgodbe, ki se ne more izogniti preračunani sentimentalnosti, je režijsko pripravil Bojan Čebulj. Trud, ki ga je vložil, ni bil zaman, saj je vsaj dobršen del

igralskega kolektiva sledil njegovemu režiskemu konceptu, ki je skušal doneč verz in besedno pompozost zakriti s psihološko poglobljenostjo teksta in realistično mizansceno. Igralcem, ki temu in zahtevnosti dela niso bili kos, pa je bila dana priložnost za preizkušnjo, ki je dragocena in koristna šola. Realistično nakazana in rahlo stilizirana scena, ki je pripravil režiser sam, je nudila zelo funkcionalno prizorišče; z lažimi sceničnimi elementi pa bi omogočil še krajše odmore v korist kontinuitete dogajanja.

V naslovni vlogi se je predstavila Marjanca Čebuljeva. Njena Marija je bila z vso skalo nasprotujočih si čustev oblikovana kraljica in ženska, ki je bolj, kot z dejanji na odru, okarakterizirala s svojo burno in nečisto preteklostjo. Junakinji, ki ji manjka dramska aktivnost in resnična tragičnost, je znala vdihniti prepričljivost, še prav posebej v prizorih, ko ni samo kraljica, temveč tudi prizadeta ženska, kar je potrdil tudi aplavz pri odprti sceni. Le v delikatni zadnji sceni, ki je že dovolj sentimentalno podčrtana, jo je morda nekoliko preveč zaneslo v čustveno interpretacijo. — Elizabeta Slave Marošević je bila enakovredna nasprotnica in igralka. Zelo črno barvanemu liku je znala vdihniti verjetnost in življenjskost ter ga z občutkom iz razumsko hladne kraljice stopnjevati v žensko, polno protislovij, ki jo zločinski naklep nujno žene v situacije, v katerih mora uveljavljati svoje negativne lastnosti. Včasih bi se lahko odrekla nekoliko trzajočim in neobvladanim gestikulacijskim in mimičnim izbruhom. S poudarjeno zadržanostjo bi dosegla večji učinek in grozljivost. Prav gotovo pa sta bili obe igralki — Marija in Elizabeta, s studiozno pripravljenima vlogama, stebra — dramaturška vzmet predstave. Njima se je uspešno približala v sicer neobsejni vlogi Heide Stanka Geršakova. Glasovno šibkost je podprla z dozorelo mišično igro in upodobila zaokrožen in enovit lik, ki ga lahko štejemo med njene najboljše.

Ce za ženski del ansambla velja laskavo priznanje, pa za igralce v tolikšni meri ne pride v poštev. Osvoboditi se okornosti gibanja in okovov verza je uspelo le nekaterim in še tem ne vedno. Premočnega Burleigha je markantno zaigral Nace Smolej. Igralec, čigar

talent vse bolj dozoreva, bo moral sproščeno igranje na odru pridružiti še lahkotnost govora. Prepričal je tudi Vlado Rotar kot Leicester. Trdno in lepo grajeni vlogi, ki je le mestoma ni mogel osvojit melodijske verza, je manjkalo le nekoliko več temperamentnosti. Odlični maski in prepričljivemu nastopu Lada Nikolavčiča v vlogi blagega Talbota, je manjkala ponekod lahkotnost in doživljajevost teksta. Jernej Pogačnik pa je s solidnim Pauletom dokazal, da zmore več kot smo običajno vajeni pri njem. Tudi sicer epizodni Davidson Francija Pogačnika je zaživel v dovolj pomembno figuro. Slavku Polancu, igralcu, ki se je doslej uveljavil v neproblematičnih ljubimskih vlogah, je bila zaupana nevhvaležna vloga Mortimerja. — Kaže, da je bil zahteven značaj vznešenega Mortimerja zanj pretrd oreh, ki ga ni mogel v celoti steti. Njegova eksaktna dikcija mu postaja preveč zunanje sredstvo, ki mu brani izpolniti vlogo tudi z notranjim ognjem in doživljajevostjo. V ostalih manjših vlogah so nastopili bolj ali manj uspešno ostali igralci, od katerih sta zatajila le Lotričev Aubespire in Okelly Milja Čebulja zaradi slabega znanja teksta. Statisti — vojaki so kljub mladim letom zadovoljivo agirali, Marijinim služabnicam pa se je le preveč poznalo, da so prvič na odru.

Kljub kritičnim pripombam pa lahko ugotovimo, da je bila zahtevna tragedija »Marija Stuart« skrbno pripravljena. Kolektiv jeseniškega gledališča je ponovno dokazal, da je zrel ansambel, ki se zaveda svojih dolžnosti do odgovornega ustvarjanja na odru in izobraževanja sebe in širkega kroga občinstva.

I. S.

NOVI OBRATI „ISKRE“ v Šempetru, Novem mestu, Otočah in Lipnici

1971. leta vrednost proizvodnje 47 milijard dinarjev - 9000 zaposlenih ljudi

»Iskra« Kranj ima zadnja leta pomembno gospodarsko vlogo ne le za kranjsko komuno, temveč prav tako za Slovenijo in vso Jugoslavijo. Povpraševanje za izdelki »Iskre« je spričo ogromnega napredka tehnike in zahtev ter potrebe delovnih ljudi iz dneva v dan večje. Nad 300 izdelkov v 1400 variantah ima na trgu vse več odjemalcev. Za tako različno proizvodnjo pa je potrebnih 15.000 raznih delov in 80.000 proizvodnih operacij! Da bi kolektiv »Iskre« lahko ustregel številnim željam potrošnikov, je razumljiva odločitev — »Iskra« lahko poveča svojo proizvodnjo, kakršno narekujejo potrebe, le z ustanovitvijo novih pogonov, obratov.

proizvodnjo v vseh obratih, bo šele moč prikazati »Iskre« takšno kot to lahko zaključujemo po načrtih. Vsak novi obrat bo v pravem smislu besede pomenil veliko podjetje. Najmanjši obrat, v Lipnici, bo imel le za malenkost manjšo proizvodnjo kot je na primer letošnji proizvodni plan IBI Kranj ali Standard Kranj. Letno proizvodnjo obrata v Otočah pa bomo lahko primerjali z letošnjim planom Planike iz Kranja. In kakšen bo šele obrat v Šempetru? Letošnji proizvodni plan »Iskre« znaša manj kot 6,5 milijarde dinarjev, v bližnji prihodnosti pa bo obrat v Šempetru imel kar za 2,5 milijard dinarjev večji letni bruto produkt.

na proizvodnja znašala 9 milijard dinarjev; zaposlenih bo okoli 1000 ljudi.

V KRANJU bo »Iskra« z novimi obrati v omenjenih krajih pridobila

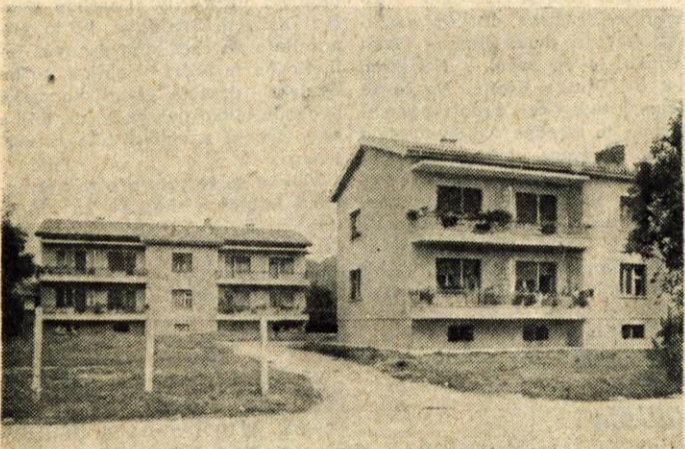
Ob koncu razmišljanja o velikih načrtih in perspektivah »Iskre« moramo nujno zaslediti dva cilja,

Dalekosežna odločitev je to, ki pa jo je delovni kolektiv že začel uresničevati. Plan je že dlje pripravljen in predvideva, da bo »Iskra« v »novi obleki« 1971. leta lahko dosegla proizvodnjo v vrednosti 47 milijard dinarjev (40 milijard dinarjev več, kot to plan predvideva za letošnji).

Številke kažejo, da ne gre le za rekonstrukcijo sedanjih prostorov »Iskre«, čeprav bo tudi ta potreb-

V OTOČAH je nov obrat že v gradnji. V ta obrat bo preseljena proizvodnja instrumentov z letnim bruto produktom 2,5 milijarde dinarjev; zaposlenih bo okoli 350 ljudi.

V OKRAJ NOVO MESTO (kraj še ni določen) bo preseljena proizvodnja selenskih usmernikov z letno proizvodnjo 5,5 milijard dinarjev; zaposlenih bo okoli 200 ljudi.

Stanovanjski blok v Šempetru že čakajo na prve stanovalce, ki bodo delali v novem obratu »Iskre«

na, temveč gre za ustanavljanje novih podjetij — tovarn — ki bodo kot obrati v sklopu »Iskre«. In kje naj zrastejo nove tovarne?

Na VII. kongresu ZKS je tovariš Miha Marinko pozdravil iniciativo tistih podjetij, ki svojo proizvodnjo razširjajo v pasivna področja. Med takšna podjetja smelo lahko uvrstimo tudi »Iskro«.

Razgovori »Iskre« z nekaterimi okraji v Sloveniji za organizacijo novih pogonov na njihovih področjih, so bili uspešni. V okrajih Novo mesto, Nova Gorica in Kranj bodo v bližnji prihodnosti nastali novi obrati, s pomočjo katerih bo »Iskra« vsestransko lahko razširila, mehanizirala in sistematizirala svojo proizvodnjo.

V LIPNICI bo sedanji obrat povečan v tehnično in ekonomsko enoto, letna proizvodnja ur pa bo znašala 1,1 milijarde dinarjev.

V ŠEMPETRU PRI NOVI GORICI bo »Iskra« že aprila prihodnje leto začela s proizvodnjo avtoelektrike (preselitev bo dokončno izvedena leta 1961), in sicer bo let-

bila na prostoru, nekatere bo tudi povečala ali dogradila. V matičnih prostorih pa bo nadaljevala s proizvodnjo telefonije, števec, kinoakustike, skupne proizvodnje in centralne orodjarne. »Iskra« trenutno zaposluje okoli 3000 ljudi, ko pa bo uresničen predvideni plan, bo v vseh svojih obratih 1971. leta zaposlovala okoli 9000 ljudi.

Velike so vse številke, ki so bile omenjene. In ko bodo začeli s

ki jih ima delovni kolektiv pred seboj:

1. z vsemi silami razvijati elektroindustrijo Jugoslavije in 2. hkrati razvijati ekonomsko pasivne kraje.

Oba cilja si je delovni kolektiv »Iskre«, tovarne elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov iz Kranja postavil že leta 1955 in lahko smo prepričani, da jih bo tudi uresničil, seveda, če bo imel pri svojih prizadevanjih vsestransko pomoč, kot jo je imel tudi doslej.

Pogled na poslopja v Šempetru, kjer bo obrat avtoelektrike »Iskre«

DRUŽINSKI POMENKI

Nekaj stvari za šolarčke

Ko je zima pred vrati, premišljin koncu vsake vrste, za palec, za lamo tudi, kako bomo oblekle vsake nitke po 1 zanko, dokler naše male, ki so začeli hoditi v njih ne bomo imele 13, ki jih bomo solo. Kapica je primerna za de- prenesle na varnostno zaponko. klice in dečke. Potrebujemo 10 de- Sedaj imamo v krogu še 36 zank kagramov domače volne in 5 pri- in pletemo dalje do 15 centimetrov mernih pletilk ter ostanek drugo- višine, nakar zapletemo, na desni barvne volne. Pletemo v krogu samo desne zanke na 8 zank osno- in levi, v vsaki vrsti po 2 zanki skupaj do konca. Za palec plete- ve. Na naši kapici, 5 zank v ši- mo v krogu na prenesenih 13 zank rino in 6 vrst v višino, merijo 2 in na 14, ki smo jih dvignile pri spoju zank za roko, in jih na za- centimetra. Ze v drugi vrsti iz- dostni višini zapletemo po 4 v eni pletemo iz vsake zanke 1 desno, vrsti.

MODA

PREMAJHNA RUTA

Če si majhne, tanke rutice ne morete zavezati na glavi, vam svetujemo:

Položite diagonalno čez rutice 1 meter dolg trak, ki naj bo ubran s temeljno barvo rutice. Zdaj rutice upognite in prišijte trak na dveh koncih z nevidnimi vbodi. Trak zavežite v pentljo.

ROKAVICE IZ PEROLONA

H kakšnim oblekam jih nosimo? Če so zelo tanke in imajo čipkast vzorec, jih nikakor ne moremo nositi k plašču, kostumu ali poletni jopici. Take rokavice nosimo k lahkim oblekam, posebno še, če so okrašene z naborki. Pri plesu jih lahko obdržimo na rokah, ne smemo pa jih pri mizi, ko jemo in pijemo ali kadimo. K plašču, pleteni jopici, kostumu in volnenim oblekam vzamemo rokavice iz elastičnega jerseyja ali maka, ki jih dobimo v vseh barvah in se dobro perejo.

Rokavice pletemo na 36 zank osnove, 6 centimetrov visoko: 2 zanki desno, 2 zanki levo, nato pa samo desne. Po drugi desni vrsti delimo zanke na 17 spodnjih in 19 zgornjih. Na zgornjih 13 desnih zank vpletemo norveški vzorec, in sicer stojé, da bo koničasti del obrnjen proti vrhu rokavičke. — Hkrati bomo dvignili ob začetku

Skice od leve proti desni:

Dva osnutka za dvobarvne volnene puloverje. Prvi ima kontrastno borduro ob rokavem izrezu in ob stranskem šivu, drugi pa temnejši ovratnik in pas po zgornjem delu rokava.

Telovnik iz črtastega žameta ali iz enobarvnega deftina, ki ga lahko oblečemo čez volnen pulover in čez vsako športno bluzo. Praktičen je in udoben in zato primeren za delo, za urad pa tudi za šolo.

Dvobarvna obleka, primerna tudi za preneiranje iz starega v novo. Vstavljeni del v krilu je le guba v drugi barvi, iz kakršne je tudi ovratnik. Model lahko uporabite za dragocenejši polvečerni material, prav tako pa tudi za cenejše blago, za obleko za dom in za urad.

Isaac Asimov

7

Žeklene kletke

V ozadju trgovine so stali trije roboti, vzravnani in togi kot hlodi. Ob zaščitni zavesti je stalo šest ljudskih bitij. Bile so ženske. »Prav, prav,« je odvrnil Baley ostro. »Kaj se dogaja? Čemu taka zmešnjava?«

Ena izmed žensk je zapiskala: »Prišla sem, da bi kupila čevlje. Zakaj mi ni stregel dostojen prodajalec? Zakaj ne spoštujejo mojega dostojanstva?« Njena obleka, še posebej pa njen klobuk, sta bila dovolj nenavadnega kroja, da to, kar je govorila, ni zvenelo kot zgolj retorično vprašanje. Popadel jo je bes in zardela je tako, da je rdečica prekrila vso pretrano šminko na obrazu.

Upravitelj je rekel: »Sam jo bom postregel, če bom le utegnil. Toda na vse strani ne morem stregi. Moji ljudje so vendar čisto na mestu. Registrirani so kot prodajalci. Imam njihove strokovne legitimacije in garantna pisma...«

»Strokovne legitimacije,« je kriknila žena. Potem se je histerično nasmejala in se obrnila k ostalim. »Poslušajte, kaj pravi. Imenuje jih ljudi. Kaj pa vam je? To vendar niso ljudje. To so ro-bo-ti!« Namenoma je zlogovala. »Jaz vam bom povedala, kaj oni delajo, če nemara še ne veste. Odjedajo kruh našim uradnikom in delavcem! Zato jih vlada vedno ščiti. Za svoje delo ne zahtevajo plačila in zato morajo družine živeti po kasarnah in jesti surovo hmeljevo kašo. Spoštovanja vredne družine, ki samo še životarijo. Če bi bila šef, bi razbila vse robote. Tako vam povem!«

Druge ženske so nekaj pritaženo mrmrale, a izza zaščitne zavese se je že ves čas slišalo maraščajóce negodovanje.

Baley se je zavedal, globoko zavedal, da stoji R. Daneel Olivaw ves čas tik za njegovim hrbtom. Pogledal je prodajalce. To so zemeljski modeli in kot taki zelo cenení. Prav gotovo znajo natančno izračunati, koliko blaga bo treba naročiti prihodnji teden. Znajo tudi nakupovalcu izmeriti stopalo.

Saj so res čisto nenevarni. Baley je začutil, da sočustvuje s to ženo mnogo globlje kot bi moglo pred enim dnevom. Ne, pred dvema urama! Čutil je blizu sebe R. Daneela in vprašal se je, ali R. Daneel vendarle ne bi mogel zamenjati navadnega detektiva C-5. Medtem ko je mislil, je videl

v duhu kasarne, v ustih je čutil okus surove hmeljeve kaše. Spominjal se je očeta.

Njegov oče je bil atomski fizik. Na zelo visokem položaju. Edem izmed najboljših plačanih znanstvenikov v Mestu. V energetske centrali se je dogodil incident in njegovega očeta so okrivili zanj. Potem so ga deklasificirali. Baley ni vedel za vse podrobnosti. To se je zgodilo, ko je bil star eno leto.

Spominjal pa se je kasarna, kjer je živel kot otrok: pomanjkanje, beda. Matere se sploh ni spominjal. Ona takega življenja ni mogla prenesti. Očeta pa se je kdaj pa kdaj živo spominjal: zlovoljnega, izgubljenega človeka, ki je pogosto govoril o minulih letih in svoje spomine nízal v hrupave, neizdelane stavke.

Oče je umrl kot deklasiramec, ko je bil Elijah star osem let. Mladega Baleyja in njegovi dve starejši sestri so preselili v sekcijsko sirotišnico. Materin brat, ujec Boris, je bil preveč siromašen, da bi mogel to preprečiti.

Bilo mu je hudo. S težavo je rinil skozi šolo, saj mu niso gladile poti prednosti, ki prihajajo od očetovega položaja.

In zdaj je moral stati sredi uporne množice, se boriti proti možem in ženam, ki se koncem vseh koncev samo bojijo deklasifikacije. Bojijo se ali zase, ali za one, ki jih imajo radi, kakor on sam.

Obrnil se je k ženi in ji brezbarvno rekel: »Ne delajte zmede, gospa. Prodajalci vam niso ničesar žalega storili.«

»Seveda mi niso storili nič žalega,« je odgovorila žena z visokim sopranom. »In tudi ne bodo! Kaj mislite, da bom dovolila, da se me bodo dotaknili njihovi hladni in mastni prsti? Prišla sem in pričakujem, da me bodo postregli kot človeško bitje. Meščanka sem. Pravico imam, da mi strežijo ljudje. Stišite, doma me čakata otroka, da jima pripravim večerjo. Brez mene vendar ne moreta v sekcijsko kuhinjo, kakor bi bila brez staršev... Moram domov.«

»No, torej,« je rekel Baley negotovo, kakor da bi ne vedel kaj reči. »... če bi bili dovolili, da bi vam postregli, bi bili lahko že odšli. Samo nered in zmešnjavo delate. Pojdite, pojdite...«

»Kaj?« se je razburila žena. »Morda mislite, da lahko govorite z mano kot s smetmi. Morda je že čas, da vlada sprevidi, da roboti niso edina stvar na Zemlji. Jaz opravljam svoje delo in zahtevam tudi svoje pravice.« Govorila je in govorila.

Baley je stal pred njo zmedeno in nemočno. Situacija mu je spoznala iz rok. Če bi žena tudi privolila, da ji postrežejo, je kljub temu še množica pred vrati... pripravljena na vse.

Več kot sto ljudi je od zunaj pritiskalo na izlozbo. Od tistega časa, ko sta detektiva stopila v trgovino, se je množica gotovo podvojila.

»Kakšen pa je navadno postopek v takem primeru?« je nenadoma vprašal R. Daneel Olivaw.

Baley je malone poskočil od presenečenja. Rekel je: »Predvsem je to nemavaden primer.«

»Kaj pravi zakon?«

»Roboti so tukaj postavljeni v skladu z zakonom. Registrirani prodajalci so. V tem ni nič nezakonitega.«

Sepetala sta in Baley se je trudil, da bi bil videti služben in strog. Olivaw pa v ničemer ni spremenil svojega držanja.

»V tem primeru preprosto ukaži ženi,« je rekel R. Daneel, »naj dopusti, da ji postrežejo, ali pa naj odide.«

Baley se je vgriznil v ustnico. »Tu je množica. Ne smemo je podcenjevati. Ne bo nama preostalo nič drugega, kot da bova poklicala odred za razganjanje upornikov.«

»Ze meščane bi moralo biti dovolj, če bi jim spregovoril predstavnik zakona in jim povedal, kako naj se obnašajo,« je rekel R. Daneel.

Obrnil je svoja široka lica proti upravniku trgovine: »Odprite zaščitno zaveso, gospod!«

Baleyeva roka je sama trznila k ramenu R. Daneela, da bi ga opozorila, a je zastala na pol poti. Če bi v tem trenutku ljudje videli, da si dva predstavnika zakona nista edina, potem bi lahko kar pokopala upanje na miren izid.

Upravnik je ugovarjal in vprašujoče gledal Baleyja, Baley se mu ni upal pogledati v oči.

R. Daneel je rekel ostro: »Ukazujem vam, v imenu zakona!«

Upravnik je zastokal: »Izjavljam, da Mesto odgovarja za vse škodo, ki bo nastala v trgovini. Opozorjam vas, da delam po vašem ukazu.«

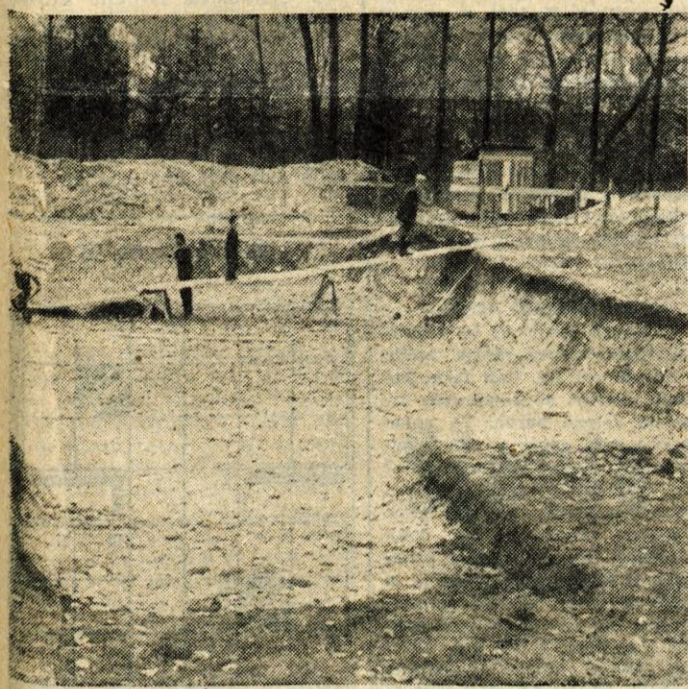
Zavesa je izginila. Ljudje so pritisnili v trgovino. Slišati je bilo sproščene krike. Čutili so, da so zmagali.

Baley je bil že slišal zgodbe o podobnih zmagah. Tudi videl jih je že. Videl je, kako je po deset parov rok dvignilo robota, dvignilo težko kovinsko konstrukcijo in jo podajalo naprej novim in novim parom rok. Te so jih potem udarjale, zvijale kovinske žice, uničevale kovinsko podobo človeka. Uporabljali so kladiva, nože, pištole, in na koncu so razdeljali uboge robote do zadnjega vijaka in žice.

Največ sredstev
so prispevale
gospodarske organizacije

Poročali smo že, da so v kranjskem okraju zbrali preko 18 milijonov dinarjev za športne objekte. Polovico te vsote, 9.200.000 dinarjev pa je zbral Štab za nabiralno akcijo v kranjski občini. Tu so največ prispevale gospodarske organizacije, in to Sava 2 milijona, Tiskarstva 2 milijona, Planika 1.300.000, Iskra milijon, IBI 500.000 itd. Razen tega bo tovarna Sava prispevala posebej 2 milijona dinarjev za gradnjo stadiona. Pri nabiralni akciji se je slabo izkazala tovarna Inteks, ki do danes ni prispevala za športne objekte niti dinarja. Malomarnost odnos do akcije je pokazal tudi Občinski komite LMS Kranj, ki je od 50 prejetih blokov vrnil štatu najaj 90 odstotkov neprodanih blokov.

Sredstva, ki so bila zbrana v kranjski občini, bodo največ porabljena za zimski bazen, in to 8 milijonov dinarjev. Proračun za zimski bazen znaša 28 milijonov dinarjev. Sedemčlanski gradbeni odbor, ki vodi vsa dela pri bazenu, ima do danes zagotovljenih 18 milijonov dinarjev, in to 8 milijonov od štaba, 10 milijonov pa bo prispevala športna zveza Slovenije. Iz sredstev, ki jih je nabral štab, bodo dokončno uredili tudi Savski log. Predvidoma bo bazen končan prihodnje leto za občinski praznik — do 1. avgusta.

Z gradnjo novega zimskega kopališča v Kranju so že pričeli

Z občnega zbora „Jeklarjev“ na Jesenicah

Glavni cilj: 1000 tabornikov v občini

Ustanovili so občinski svet tabornikov

Taborniki, vključeni v odred „Jeklarjev“ na Jesenicah, ki vključuje vse taborniške čete s področja jeseniške občine in šteje 549 članov, so imeli v petek zvečer v Delavskem domu na Jesenicah svoj redni letni občni zbor. Na občnem zboru so bila podana poročila s pregledom dela v preteklem letu in sprejet program dela za prihodnje leto.

V poročilih je bilo med drugim poudarjeno, da je bilo v minulih sezonah delo tabornikov na področju jeseniške občine več kot uspešno. Taborniki so sodelovali

ZIMSKO PRVENSTVO KRANJA V KOŠARKI

Marljivi so tudi košarkarji, saj imajo v zadnjem času zelo osirne treninge. V ponedeljek, 16. novembra se je v telovadnici Tekstilne srednje šole v Kranju pričelo zimsko prvenstvo Kranja v košarki. Sodeluje šest ekip in to Triglav I in II, Gimnazija Kranj, Tehniška srednja šola ter dve moštvi starejših igralcev.

Začeti je treba...

Športni park - Žilnica in hotel na Krvavcu - Češka koča - Strelišče - Zimski bazen

Razgovor s predsednikom ObLO Francem Puharjem

Govorice in razna mnenja, ki se slišajo zadnje čase okoli gradnje športnih objektov v našem mestu, so nas napotile, da zaprosimo predsednika ObLO Kranj Franca Puharja za kratek razgovor.

Takole nam je povedal: »Težko je reči, zakaj v Kranju nismo ničesar storili za športne objekte. — Sredstva, ki so bila namenjena gradnjam športnih objektov, so uporabili za druge bolj potrebne gradnje v naši občini. Se danes je mnogo potreb, ki so najmanj kot športni objekti. Posebno pereč problem je to v Kranju: ogromen porast industrije na eni strani in prebivalstva na drugi, zahtevata mnogo sredstev. Tako stanje ugotoviti tudi leta 1970.

Sedaj je najvažnejše to: z gradnjo športnega parka moramo začeti čimprej, uporabiti vse sile, smotno zasnovati celotno akcijo, zagotoviti sredstva, organizirati mladinske brigade in prilegniti društva k sodelovanju.

»Tovariš predsednik, povejte nam, kaj obeta sedanje stanje?«

»Projektivni biro je popravil idejni načrt športnega parka-stadiona, ki ga mora ObLO potrditi. Zajamčiti je namreč treba enotnost vseh gradenj na tem objektu. To tolko bolj, ker bo stadion grajen v treh etapah. Izdelani so že glavni načrti prve etape gradenj: drenaža, naprave igrišča, zelena površina, ograja, vhodi, garderobe in sanitarne naprave. Za drugo etapo glavnih načrtov še ni, ker jih še ne potrebujemo. Sem sodi dokončna postavitev tribune. Tretja etapa predvideva ostale potrebne objekte. S tehnične strani je torej vse urejeno. Sredstva: odvisno, s kakšnimi bo ObLO razpolagal, bomo videli, ko bomo sprejeli družbeni

plan januarja 1960. Šlo bo iz proračunskih sredstev, iz kredita, upamo pa tudi na pomoč podjetij. Vsega ObLO ne bo mogel prispevati.

»Bralce bo zanimalo, kaj nameravajo graditi na območju občine? Tu so mišljeni predvsem športni objekti.

»Naj začnem kar s smučarskimi objekti, je nadaljeval tovariš Puhar. »Pogoji za pomladno smučanje na Krvavcu so zelo ugodni.

PREKO 600 DELAVCEV TEKMUJE V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE

Kot vsa leta je tudi letos športna komisija pri sindikalni podružnici v Iskri organizirala množično medobratno tekmovanje v počastitev Dneva republike 29. novembra. Tekmujejo v kegljanju, rokometu, nogometu, šahu, namiznem tenisu, odbojki, tenisu, smučanju in sankanju. Letos pričakujejo, da bo tekmovalo v Iskri preko 600 delavcev in uslužbencev. Sredstva za ta tekmovanja v Iskri je prispeval sindikat, in sicer 450.000 dinarjev, in še posebej 60.000 dinarjev za kegljaški krožek.

Po predzadnem kolu jesenskega dela republiške rokometne lige

Kranjska Mladost vodi

Po osmem, to je predzadnjem kolu jesenskega dela republiške rokometne prvenstva, vodi kranjska Mladost, ki je preteklo nedeljo v Kranju gladko odpravila Krim iz Ljubljane.

Rezultati posameznih tekem: Mladost: Krim 16:6 (8:2), Kovinar: Svoboda 11:11 (8:6), Branik: Koper 10:9 (7:5) in Rudar: Slovan 24:12 (13:5).

Mladost	8	6	1	1	165	126
Odred	7	6	0	1	173	121
Rudar	8	6	0	2	149	109
Krim	8	4	1	3	130	126
Branik	8	4	1	3	136	147
Svoboda	8	2	2	4	145	139
Slovan	8	3	0	5	132	156
Koper	8	2	1	5	132	166
Ajdovščina	7	1	1	5	121	149
Kovinar	8	1	1	6	127	168

- V zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva bo igrala v nedeljo, 22. novembra kranjska Mladost
- tekmo v Ljubljani s Svobodo.
- Po dosedanjih srečanjih Kranj: članov s tem moštvom lahko upamo na uspeh. D.R.

TRENING KRANJSKIH PLAVALCEV

Te dni so v Ljubljani odprli zimski bazen, ki se ga poslužujejo za redne treninge štirikrat tedensko tudi kranjski plavalci.

Proti koncu novembra bo prispel v Kranj tudi zvezni trener Ante Senjanović, ki bo krajši čas treniral ekipo Triglava.

nega odbora ter okrajnega starešinstva taborniške organizacije tovariš Klojčnik iz Kranja, ki je čestitkal organizaciji k doseženim uspehom ter dal obilo smernic za prihodnje delo.

PRI PIONIRJIH IN MLADINCIH Partizan Škofja Loka

Prav tako, kot se je končalo člansko nogometno prvenstvo Gorenjske, so preteklo nedeljo s tekmovanjem zaključili tudi mladinci in pionirji.

Mladinci:						
Partizan Š.L.	5	5	0	0	20	5
Jesenice	6	3	1	1	23	7
Triglav	5	2	1	2	13	10
Prešeren	5	2	0	3	23	7
Tržič	5	1	0	4	5	19
Mladost	5	1	0	4	5	20

Pionirji:						
Partizan Š.L.	5	4	1	0	13	5
Mladost	5	3	0	2	8	6
Tržič	5	2	1	2	8	5
Triglav	6	2	1	2	6	11
Jesenice	5	1	1	3	1	6
Partizan M.	5	1	0	4	4	6

Letos je ObLO dal kredit PD Kranj za predelavo doma na Krvavcu v hotel; v prihodnje bo potrebno potegniti cenejšo žičnico od zgornje postaje obstoječe žičnice do doma na Krvavcu ali celo na vrh. Edinstveni so tudi tereni okoli Češke koče. Sneg, ki je tu vse leto, zagotavlja smučanje v vseh letnih časih. Zato bomo morali gledati, da čimprej tudi tu zgradimo prepotrebni smučarski dom. V prihodnjih letih bo treba zgraditi tudi strelišče. Lokacija je predvidena na levi strani ceste JLA v smeri proti Kokrici. Tega bi uporabljali člani JLA in strelci-sportniki. — V gradnji je že zimski bazen. O njem so že dosti pisali. Edina sprememba bodo keramične ploščice namesto pleskanih sten v notranjosti zimskega bazena, je zaključil predsednik ObLO Kranj Franc Puhar. M.S.

V Škofji Loki na 112 tekmovanjih 1267 tekmovalcev

Prav te dni izbira v Ljubljani ocenjevalna komisija med 40 kandidati, ki so jih predlagale okrajne zveze, najbolj delovno partijsko društvo, ki bo prejelo pokal in nagrado »Dela«. Za lovorike tega tekmovanja se poteguje tudi »Partizan« iz Škofje Loke. Društveni delavci so nam priznali, da so največ pozornosti posvetili osnovni družbeni dejavnosti, to je vadbi. Škrsali so jo tako organizirali, da je bila pristopna širokim množicam. Razen splošne vadbe so uvedli še posebno vadbo posameznih panog: košarke, nogometa, orodne telovadbe, namiznega tenisa in celo rokomet ter rekreativno vadbo za aktiven odmor in razvedrilo.

Na 112 tekmovanjih v različnih panogah telesne kulture so sodelovali s 1267 tekmovalci, kar je prav gotovo visoka številka, saj je vsak društveni pripadnik od 10. leta starosti naprej, tekmoval povprečno šestkrat. Sodelovali so na tekmovanjih, ki jih prireja Partizan — zveza za telesno vzgojo, Nogometna zveza, Košarkarska zveza in Namiznoteniška zveza, udeležili so se tudi partizanskega pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane« s 40 tekmovalci, sodelovali so na mladinskem festivalu Bratstvo-enotnost in organizirali ne-

Hokej pod Mežakljo

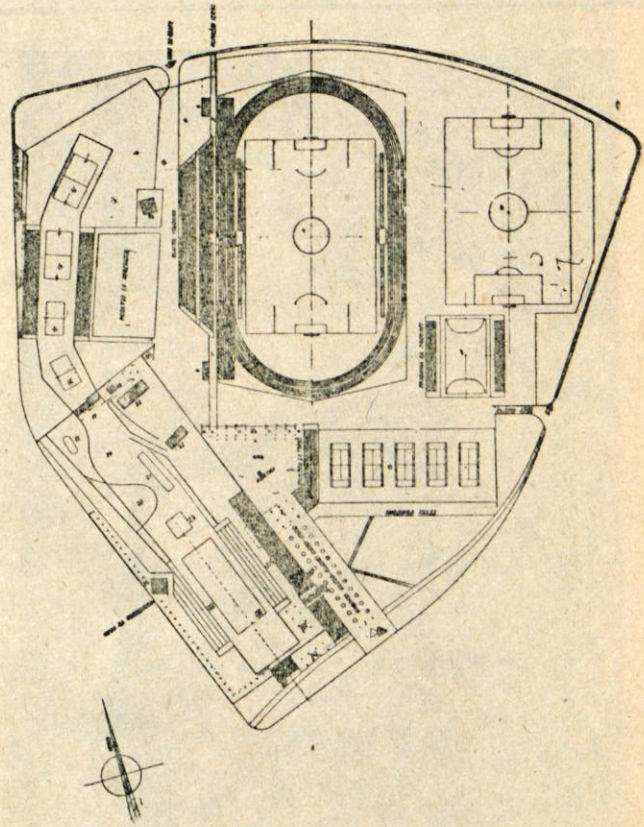
Okvirni program hokejskih tekem za sezono 1959/60 na Jesenicah je zelo pester. Vso sezono do državnega prvenstva so predvidevali gostovanja inozemskih moštev. Tako pride jutri, 21. novembra na Jesenice avstrijsko moštvo »Union« z Dunaja. Nato bavarsko moštvo Donaustauf pri Regensburgu. Za temi bo gostovalo na Jesenicah finsko moštvo Helsingin Jalkapallo. Nato Nürnberg iz Zahodne Nemčije. Decembra je predvideno gostovanje švedskega moštva Göta iz Stockholma, nato bavarskega moštva Würtensee. Pred koncem leta je v načrtu še gostovanje Lanzberga in Atüsa iz Avstrije ter Gruma iz Švedske. V začetku prihodnjega leta bo gostovalo na Jesenicah švicarsko moštvo Zürcher ESV. Predvidena pa so gostovanja Lanzberga, Lanzhutta in nekaterih koroških klubov. Bogato hokejsko sezono na Jesenicah bo zaključilo državno prvenstvo, ki bo na Jesenicah od 6. do 16. februarja 1960. V načrtu pa imajo jeseniški hokejisti tudi turnejo po Zahodni Nemčiji, ki jo nameravajo izvesti v drugi polovici meseca januarja.

MOŠTVO CRVENE ZVEZDE NA JESENICAH

Te dni trenira na Jesenicah tudi moštvo Crvene zvezde, ki bo prihodnji teden odigralo verjetno več tekem.

TRENER WOLKOVSKY NA JESENICAH

V nedeljo je prispel na Jesenice težko pričakovani trener državne ekipe prvega Andrej Wolkovsky s Poljske. Moštvo bo začel takoj trenirati, in poskrbeti bo, da bodo Jeseničani dosegli kar najboljšo uspehe.

Načrt za novi kranjski stadion

šteto društvenih in meddruštvenih srečanj.

V sodelovanju z množičnimi organizacijami v občini so izvedli organizacijo osmih lokalnih prog »Stafete mladosti« v skupni dolžini približno 80 km.

V počastitev 40-letnice KPJ je v 12 točkah sporeda nastopilo približno 500 telovadcev in telovadk, med njimi več kot 100 domačinov. Sodelovali so tudi na zletu Partizana v Beogradu.

Na telovadišču v Pušlatu so v lastni režiji z minimalnimi finančnimi sredstvi in večinoma s prostovoljnimi delom zgradili as-

faltno ploščo za športne igre. Pri tej akciji je članstvo opravilo 970 prostovoljnih ur pri odkopu in prevozu 150 prostorninskih metrov zemlje, navozu podlage, postavljanju in utrjevanju robnikov ter polaganju 840 kvadratnih metrov hladnega asfalta.

Ne smemo pozabiti, da je v društvu razgibana tudi družabna zabavna aktivnost. Novoletna jelka, otroška maškerada in tabornjenje ob morju so že tradicionalne prireditve, ki si jih vse članstvo želi in jih želimo pričakuj. Letos so organizirali še plesne vaje in več izletov v naravo. —JA-H—

Kdo je letos najboljši športnik Gorenjske?

SE DO JUTRI IMATE ČAS, DA SE UDELEŽITE ANKETE »IZBERITE NAJBOLJŠE ŠPORTNIKE GORENJSKE«. DESETORICE, KI JIH BOSTE PREDLAGALI, POŠLJITE NA UREDNIŠTVO »GLASU GORENJSKE«. VAS TRUD NE BO ZAMAN. LAHKO SE VAM NASMEHE NE SREČA! PRIPRAVILI SMO 9 NAGRAD:

1. nagrada 4.000 dinarjev
2. nagrada 2.000 dinarjev
3. nagrada 1.000 dinarjev

in šest nagrad po 500 dinarjev.

NAGRAJENI BODO LE TISTI TRIJE, KI SE BODO S SVOJIM PREDLOGOM NAJBOLJ PŘIBLIŽALI KONČNEMU REZULTATU ANKETE. NAJBOLJŠI ŠPORTNIK GORENJSKE PA BO PREJEL PREHODNI POKAL, KI GA JE PRIPRAVILO UREDNIŠTVO »GLASU GORENJSKE«.

OB SREBRNEM JUBILEJU PLANICE

V dolini Tamarja so začeli urejevati cesto od železniške postaje Rateče do skalalnice. Cesta bo precej razširjena, buldožer pa že uravnava teren ob skalalnici za parkiranje avtomobilov. Pripravljeni odbor pri Smučarski zvezi Slovenije se še ni odločil, ali bi tekmovalce in goste nastanili v sindikalnem domu v Martuljku ali pa bi vse te ljudi spravili pod streho na Bledu. Zato bodo organizirali za tekmovalce in goste z Bleda avtobusne prevoze in motorni vlak iz Lesc do Planice.

Za to prireditev bo poseben odbor pripravil tudi lične značke, lepke in brošuro o 25-letnici Planice.

Ker bo v času planiške prireditve na skalalnici prav gotovo primanjkovalo snega, ga bodo s Ponc s posebnimi pripravami prenesli na skalalnico, tako da bo prireditev nemoteno potekala.

120 UDELEŽENCEV NA TEČAJU JUDA

Poročali smo že, da so v Kranju pred dnevi pričeli z začetniškimi tečajem juda. Tečaj obiskujejo izredno visoko število — preko 120 tečajnikov, predvsem deincev.

HOSTNIK DRUGI V DRŽAVI Preteklo nedeljo je bilo v Beogradu mladinsko državno prvenstvo v judu, na katerem je nastopil tudi mladinec Triglava Hostnik. Kljub napornemu potovanju je dosegel velik uspeh. V štirih borbah je trikrat zmagal in bil le enkrat poražen, tako da je v končni uvrstitvi osvojil drugo mesto v lakbi kategoriji.

NOVA SMUČARSKA PROGA NA KRVAVCU

V teh dneh so začeli člani Smučarskega kluba Triglav Kranj čistiti na Krvavcu progo za smuk, veleslalom in turno smučanje. Do danes je sodelovalo pri čiščenju te proge okoli 100 smučarjev. — Proga bo vodila z vrha Njivice skozi Tiho dolino mimo žičnice v dolino. Dolga bo 2500 metrov, ko jo bodo končali, pa bo njena dolžina okoli 4500 metrov. Razen tega namerava smučarski klub Triglav zgraditi na Krvavcu tudi smučarsko kočo.

EKIPA MLADOSTI REPUBLIŠKI PRVAK

V soboto in nedeljo je bil na Ravnah mladinski namiznoteniški turnir. Med mladinci je Fužinar sicer kompletan po tesno izgubljenem dvoboju 4:5 prepustil prvo mesto Mladosti. Za Mladostjo se se zvrstili Fužinar, Odred in Fužinar II.

PROPAGANDNO DELO V DRUŠTVIH PARTIZAN

Na zadnji seji propagandne komisije pri Okrajni zvezi za Gorenjsko so sprejeli vrsto sklepov za uspešno delo te komisije. Ugotovili so, da je od propagandnega dela precej odvisen uspeh posamezne prireditve in društva. Izdelali bodo priznanja, ki jih bodo podeljevali prvakom na Partizanskih prireditvah. V ta namen bodo prirejali tudi razstave o delu Partizana, in to ob večjih praznikih in v vseh krajih na Gorenjskem. Predvajali bodo razne športne filme in imeli propagandne nastope.

Turistični vrvež na Bledu je utihnil, kljub temu pa je aš fotoreporter ujel na filmski trak dokaj redko zanimivost...

Dragocene bele planjave v Makedoniji

Makedonski nabiralci bombaža naberejo danes na tisoče ton

te dragocene bele rastline

Nekje na prostranih poljih, ob obali reke Mississippi, so črnci zapeli prvo pesem o belem zlatu. To je bilo v času prvih tovarniških strojev, ki so pohlepno pričeli požirati velike količine bombažnega vlakna. Na teh plantažah vedno pojejo pesmi in kdor je šel skozi belo neskončnost bombaževih polj, je lahko dognal, zakaj so te pesmi tako otožne, a vendar tako lepe. Ne pojo jih samo črnci. V vseh kotih sveta, kjer rastejo banane, grmičevje kave in vitke bilke sladkornega trsa, povsod odmeva pesem o belem zlatu. Žalostno, kadar govori o težkem delu in mučnem pričakovanju dežja, a tem bolj svečano, kadar govori o trgovini bombažnih blisk. Pesem pripoveduje o tem, da je bombaž ena od največjih potreb vsake civilizacije. Da je nekdanji ščitil ljudi pred hladom, danes pa tako osvaja življenje na našem planetu, da si brez njega ne moremo zamisliti niti najobičajnejšega letnega prebivališča pod šotorom niti prvega vseмирskega potnika v »marsovski« obliki. Tako kot petrolej, tako se tudi bombaž vmešava v politiko in kdaj pa kdaj diktira prepire in državne spore.

V mestecu Sv. Nikole na Otvorju polju obdelujejo zemljišče s 150

traktorji. Predeli z bombažem obsegajo 3400 hektarov. Napravili so že kanal za namakanje, v kratkem pa bodo pričeli graditi še dva nova

OBIRALKA BOMBAŽA

kanala. Ko bo delo končano, bo bombaž vzcvetel na še večjih površinah. Nobene rastline ni tako težko vzgajati kot ravno bombaž. Ta zahteva vlago in sonce in ne prenese dežja. Treba ga je torej hraniti z vodo iz kanala, treba ga je temeljito in pazljivo okopavati in mu dajati zadostne količine azotnega gnojila in vse to pri vročem soncu. Težko in zamotano delo pa se bogato poplača. Letošnji jesen so nabrali tisoč ton surovega bombaža. Čez osem let, ko

bo pričel z delom veliki melioracijski sistem Strumičko polje — Ovčje polje — Kočansko polje se bodo poljedelci spremenili v proizvajalce bombaža. Nova Kalifornija bo izbrislala tudi s svojega imena pastirsko, siromašno in žalostno preteklost.

Največje pristanišče

Čez štiri leta bo Beograd dobil novo pristanišče, ki bo imelo zmogljivost 2.700.000 ton blaga. Tako bo to pristanišče razen pristanišča v Regensburgu, največji tovrstni objekt na Donavi, mnogo večji od tistih na Dunaju in Linzu. Pristanišče gradijo na desni obali Donave. Imelo bo 4300 metrov dolgo operativno obalo in bodo v njem lahko pristale tudi ladje z nad 2000 ton nosilnosti.

Plastične operacije

Primer, o katerem bomo govorili, je vsakdanji v praksi Centralnega instituta travmatologije in ortopedije v Moskvi.

... V zdravniškem kabinetu je vstopila deklica. Lahko bi rekli, da je lepa. Nervozno, požirajoč besede, je povedala zdravniku svojo nesrečno zgodbo.

Deklici so napravili plastično operacijo. Iz plastične mase so napravili podbradek, ki se je lepo skladal z oblikami čela, nosu in zgornje ustnice. Po operaciji se je komaj opazilo, kaj so delali z njenim obrazom...

Že v davnih časih so kirurgi delali poskuse z zamenjavo kosti pri plastičnih operacijah. V Zapadni Evropi so skušali zdravniki pri regeneraciji nosu, lobanje in čvrste možganske opne uporabiti kavčuk ali gumo, steklo, parafin, gobo in podobno. Nekateri so poskušali celo s pluto in pergamenim papirjem.

jem. Toda vsaka od teh snovi je imela nedostatek, ki je prislil znanstvenike, da iščejo vedno nove in nove ustrezne snovi.

Uspehi kemije plastičnih mas so konec koncev omogočili zdravnikom, da so dobili želene snovi. Plastične mase so mehke, močne, odporne proti vplivu kislin, alkalij in razkrajanju soli. — Sovjetski znanstveniki S. Blagoveščenski, S. Fedorov, G. Sapiro, N. Priorov in mnogi drugi so vložili mnogo truda, preden jim je uspelo izbrati plastične mase, ki zadovoljujejo zahteve plastičnih operacij. Odbrali so polihlorvinilne in akrilne plastične snovi.

Najpogostejše uporabljajo elastičen polivinilhidrolit — EGMAS-12, ki je odporen proti mrazu tudi do —40° C, istočasno pa se omehča v vroči vodi (na +70° C). Zaradi tega se lahko napravi iz njega delo kakršnihkoli oblik. Ima še eno prednost: lahko se ga močno raztegne. Veliko priznanje kirurgov je bila deležna tudi mehka plastična masa AKR-9. Vložki iz plastične mase se dobro zrastejo s tkivom organizma, kot lastna koža operiranega bolnika. Prožnost in lahka obdelava plastičnih materij omogočata izdelek vložkov različnih oblik in njihovo točno prilagoditev na krajih pokvarjenega organa.

V Centralnem institutu travmatologije in ortopedije s pomočjo plastičnih mas ne popravljajo samo posameznih defektov na obrazu — ampak zamenjavo delov nosa, ušesne školjke, delov očesne dupline, še več — delajo celo proteze vsega obraza in prav tako popravljajo tudi poškodbe lobanje.

Zanimivosti

JUGOSLOVANSKE FRESKE ZNANSTVENO OCENJENE

Organ Čehoslovaške akademije znanosti v Pragi »Bizanti-noslavika« je v svoji drugi letošnji številki objavil članek znanega pariškega znanstvenika, prof. A. Frolova o razstavi jugoslovanskih fresk v Beogradu (september-oktober 1959). Le-ta pravi, da je bilo na beograjski razstavi zbrano več fresk kot v Palači Chailote v Parizu 1950. leta. Avtor ocenjuje razstavo kot pravo znanstveno in umetniško manifestacijo. Hvali tudi odlično urejeni katalog in predgovor h katalogu.

ČRNE

IN ZELENE ROŽE
Malo je ljudi, ki bi vedeli, da imamo razen rdečih, belih, rumenih rož itd. tudi take, katerih cvetovi so popolnoma črne in zelene barve. Te nenavadne rože cveto v vrtu cvetličarja Jovana Bebera nedaleč od Zrenjanina, ki se z gojitvi cvetja ukvarja že dalj časa. Črne in zelene rože je dobil Jovanov oče od nekega prijatelja iz inozemstva. Sploh je ta družina poznana kot gojitelj cvetja, saj že več let žive prav od dohodkov, ki jih daje cvetje. Cvetja sicer ne prodajajo, pač pa seme, ki ga kupujejo zelo znane družbe iz Holandije in Nemčije.

NAŠLI SO MAMUTOV ZOB

Delavci podjetja za vodno pot »Ivan Milutinović« so v Savi pri Beogradu našli mamutov zob. Na kraju, kjer so zob našli, je delal bager »Dunavac« ki je izmetaval pesek z rečne dna za masip. Prenehala je delati vodna črpalka in vsem je bilo takoj jasno, da je vanjo zašel večji predmet. Ko so črpalko potegnili iz vode in jo pregledali, so odkrili mamutov zob, težak 3 do 4 kg in dolg okrog 30 cm. Zob je zelo dobro ohranjen; domnevajo, da je star okrog milijon let.

UGOTAVLJANJE DIAGNOZE S POMOČJO TELEFONA

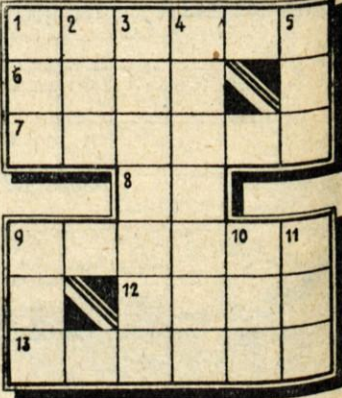
Na Svetovnem kongresu aeronavtične in vseмирske medicine v Rimu so francoski medicinski strokovnjaki prikazali nov sistem za diagnosticiranje bolnika s pomočjo telefona. Za »pacienta« so vzeli nekega italijanskega policaja. Sedej je v sobi z elektrodami, pritrjenimi na roko in nogo. V drugi sobi je elektrodigram beležil puls in krvni pritisk s pomočjo navadnega telefonskega kabla.

Šel francoske delegacije na kongresu in izumitelj tega novega sistema, general Robert Grandpierre je objasnili, da se aparat lahko uporablja za proučevanje stanja vseмирskih potnikov, prav tako pa lahko postane tudi relativno poceni domače sredstvo, s čimer se prihrani obisk pri zdravniku.

OBOLENE RIBEČEV NA JAPONSKEM

V Mimamati na otoku Kiušiu se je pred kratkim pojavila bolezen, katere izvora ne vedo pojasniti. Prebivalci pravijo, da je temu vzrok nesnažnost morja vsled smrti iz tovarna na obali. Okrog 2000 ribičev je vdrlo v tovarno in jo opustošilo. Šele 400 članov policije je vzpostavilo red. Ribiči obtožujejo direktorja tovarne za smrt svojih 32 tovarišev. Direktorja pa je izjavila, da povzroča nesnažnost vode orožje, ki ga je japonsko ladjevje potopilo v okolici v drugi svetovni vojni.

KRIZANKA ST. 35

Vodoravno: 1. mladenič, 6. del človeškega telesa, 7. trd kamen, 8. kazalni zaimek, 9. tiran, 12. stá-re, 13. umetniški slog.

Navpično: 1. zatemnitev sonca, lune, 2. varuh domačega ognjaša pri starih Rimljanih, 3. dragi kamen vijoličaste barve, 4. zanikanje, preklíc, 5. kositer, 9. večja naselbina, 10. mitološko podzemlje, 11. bohinja zemlje pri starih Grkih.

REŠITEV KRIZANKA ST. 34

Vodoravno: 1. krok, 5. Emir, 7. tor, 8. en, 9. Askerc, 11. ra, 12. sne, 13. Lear, 14. arij.

Navpično: 1. petarda, 2. Kirk, 3. rr, 4. koncern, 6. Moša, 8. Era, 10. esej, 13. li.

»Torej zmenjeno. Če bo takoj povedala, kateri od teh treh je pisalni stroj, bo takoj sprejeta v službo!«

MLADA RAST

Muc Štefuc

Prišla je teka Juca in prinesla lepega muca. Mikica mala takoj ga je dala družini ostali.

Prva v družini je žabica Skoka, ki venomer joka. Zdaj pa je prišel še muc, novi muc Štefuc.

V domačem vrtičku, v svojem koticu je Mikica priredila zoološki vrt in povabila

očka in mamo. In teta Juca je prišla pogledat muca Štefuca.

Muc je piskal na rep, pomagal mu je slom, žabica pa je pela in je prav lep glas imela.

Ko je bilo vsega konec, je zapel čuden zvonec: Mikica mala je z ropotuljo poropotala.

A. Rijavec

Življenje v pionirskem odredu Simona Jenka v Kranju

Delo in naloge, ki so si jih postavili pionirji odreda Simona Jenka v Kranju v letošnjem šolskem letu, so velike.

Pripravljajo se na praznovanje 29. novembra, ko bodo s pomočjo mladinske organizacije na šoli izvedli lepo proslavo in sprejeli v pionirsko organizacijo učence prvih razredov.

Z velikim veseljem že sestavljajo pester program za praznovanje Novoletne jelke.

V prostem času obiskujejo krožke. V namiznoteniskem krožku sodeluje 95 pionirjev, ki so razdeljeni v manjše skupine, katere vodi član SD Triglav. Vsi ti pionirji se prejel članske izkaznice SD Triglav in s tem postali najmlajši člani društva.

Sahovski krožek vodi tovariš Nace Nadižar. V tem krožku je preko 30 pionirjev, ki z velikim zanimanjem poslušajo pravila o šahu in prestavljajo šahovske figure po šahovnicah.

Pri likovnem krožku, ki je enkrat tedensko, je preko 50 pionirjev, tako da je učilnica kar pre-

majhna. Toda pionirji delajo z velikim veseljem in tovarišica, ki vodi krožek, je preuredila mizice v razredu, tako da je za vse kar dovolj prostora. Krožek se bo vključil tudi v likovni natečaj, ki ga razpisuje Pionirski list. Že v tem tednu pa bo pričel z rednim delom tudi strelski krožek.

Vsi, ki delajo s pionirji odreda Simona Jenka, so prišli prostovoljno mednje in ni jim žal. Vedo, da bo to delo rodilo uspeha, da trud ne bo zaman in da bo kronika odreda ob koncu šolskega leta pestra in zanimiva.

Učenka osnovne šole, Simona Jenka, Kranj

Nepredvidnost ni pogum

Pod tem naslovom je Državni zavarovalni zavod razpisal v preventivne namene nagradno tekmovanje za šolsko mladino.

Številne so rešitve, ki prihajajo iz mnogih šol. Ogledmo si, kako je rešil tekmovalno nagradno nalogo Janez Ražen iz Stare Fužine v Bohinju, učenec 5. razreda osemletke v Srednji vasi.

Marjan je bil sin revnega kočarja, ki mora preživljati številno družino. V šoli je vprašala učiteljica, kdo se bo zavaroval. Vsi so se prijavi, razen Marjana, ki ni imel denarja. Součenec je predlagal, da bi vsi zbrali za Marjana. Toda Igor je nasprotoval. Rekel je: »Kaj bi podpirali tujo revščino.« Tako je ostal edino Marjan nezavarovan.

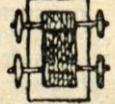
Nekaj dni pozneje je šla skupina učencev k bližnji reki, med njimi tudi Marjan in Igor. Igor je hotel pokazati, kako korajžen je, in je razgret skočil v vodo z namenom, da jo preplava na najbolj deročem mestu. V sredini reke pa ga je prijel krč. Začel se je potapljati in klicati na pomoč. Otroci so se zelo prestrašili, toda nihče si ni upal pomagati tovarišu. Edino Marjan ni mnogo pomišljal in z največjim naporom mu je uspelo rešiti Igorja.

Naslednji dan je Igor skrivaj prosil učiteljico, da naj vzame iz njegovih prihrankov denar za zavarovanje Marjana. Učiteljica je to rada storila.

Mesec pozneje je pijan kolezar povozil Marjana na poti v šolo. Poškodoval ga je tako hudo, da se je moral zdraviti v bolnišnici. Ker je bil po zaslugi Igorja zavarovan, je plačala vse stroške zavarovalnica. Igor je bil srečen, da se je mogel na ta način oddolžiti svojemu tovarišu, ki mu je postal najboljši prijatelj.

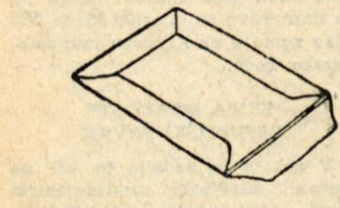
Igrače iz vžigalčnih škatel

AVTO

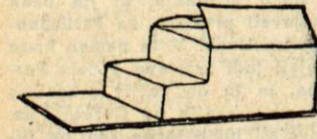
Slika št. 1 a

skupaj nalepi na dno. Ožji stranski del sedeža (a) prelépi na vsaki strani z ustrežajočim kosčkom papirja. Z drugim kosom papirja prelépi sedež sam (b), naslonjalo, vrhni del (c) in zadnji del dno. Končno prevleči s papirjem se obe stranski steni (d) (slika 3). Prednji del avtomobila dobiš iz notranjega dela škatle, ki ji odrežeš zgornji rob, ki jo prilépiš na dno. Volan narediš iz stare vžigalice, ki nanjo natakneš okroglo ploščico iz lepenke. Kolesa narediš iz okroglih ploščic iz lepenke (premer 3 do 4 cm), ki jih natakneš na vžigalici ali na dva na obeh koncih prirezane zobotrebca. Na obe zunanji strani »osí« spusti kapljico kleja, da se kolesci ne bosta snemali. Na spodnji strani škatle pritrdi obe osi s kosčkom papirja, ki ga na prelépi tako, da se bosta lahko vrteli (slika 1a). Končno nalepiš na vrh kos papirja, ki naj sega čez sedež. Okna in vrata nalepiš iz primerne barvanega papirja (slika 4).

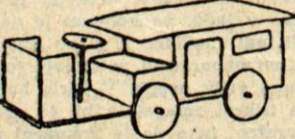

Sliki št. 1 in 2

Porini nato notranji del spodnje škatle za tretjino njegove dolžine iz ovojja, da tako nastane sedež za šoferja (glej sliko 2) ter vse

Slika št. 3

Slika št. 4